Uredništvo in upravništvo Glasila je v Chicagi, Ill., 2821 So. 40. Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljatve, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina na Zdr. Države in Canado je $1.00, za inozemstvo $1.50.

GLASILO
SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izjaha vsaki teden v petek.—Cirkulacija je dosegla nad deset tisoč natisov. List je razširjen po Zdr. Državah, Canadi i stari domovini.

Cene za oglas po pogodbi. Enostopna 10 point vrata 8 centov.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

LETO—YEAR VI. Chicago, Ill., 9. maja (May) 1913. ŠTEV.—NUMBER 19.

Priznanje.

Danes vemo, da našemu predsedniku — Wilsonu ne dela mnogo predglavice carinsko vprašanje. Tako trdi gospod D. P. Kingsley, predsednik njujorške zavarovalne družbe. Gospod Kingsley pravi, da provzroča našemu predsedniku glavobol, ker med delavci vedno bolj prodira spoznanje, da jih le socializem more rešiti današnje mezdne sužnosti in jih osvoboditi iz rok grabežljivih kapitalistov. Po nazorih tega gospoda niso trusti in carinsko vprašanje trn v očeh našega predsednika, marveč mu spanec preganja po noči le socializem, ki prodira v čimdalje širše ljudske kroge.

D. P. Kingsley pravi dobesedno: "Najpomembnejši dogodek pri zadnjih volitvah ni bila zmaga demokratov, ponižanje starih strank in izvanreden naraščaj glasov progresistov, temveč so socialistični glasovi. To je veliko vprašanje, pred katerim je danes dežela.

Približno tako naziranje so večkrat izrekli meščanski govorniki na svojih shodih in kapitalistični časnikarji v svojih uvodnikih. Ali tako jasno in določno se še ni nikdo izrazil kakor gospod Kingsley. Miljon socialističnih glasov je provzročil pri gospodi večji strah kakor štiri miljone glasov progresistov, dasiravno so progresisti, kar se tiče programa za današnjo človeško družbo, mnogo vzeli iz programa socialistične stranke. Naši vladajoči krogi dobro vedo, da je program progresistovske stranke le navadna reklama in da progresistovska stranka ne bo storila nič žalega kapitalizmu. Nadalje vedo gospodje, ki nas danes vladajo, da imajo socialisti poleg točk v svojem programu, ki naj bi se izvedle že v kapitalistični družbi, še drugo točko, ki jo bo stranka izvedla, ko dobi moč, da jo lahko uresniči: razlastitev ljudi, ki danes lastujejo produktivna, razdelivna in prometna sredstva. Kakor hitro se uresniči ta točka socialističnega programa, je tudi konec zajedalskemu življenju kapitalistov.

Tudi to misel je gospod Kingsley povedal odprto, dasiravno se je jo dotaknil le od strani in zmedeno, ker socializma ne razume: "Dežela bo imela odločiti o napadu socialistov na privatno lastnino," pravi g. Kingsley. Ta stavek znači, da gospod Kingsley neve, kaj socialisti hočejo. Ako bi sodili po njegovem izreku, tedaj bi pet ali deset socialistov lastovalo en par hlač. Vsaki dan bi jih oblekel nekdo drugi.

Tako bi bilo s klobukom, jopičem, stanovanji itd. Vsaki dan bi moral menjati vsak človek obleko z drugim človekom. Selili bi se vedno. Danes bi stanovali na zapadnem delu mesta, drugi dan pa na vzhodnem. Vsakemu mora biti jasno, da bi kaj takega zahteval le norec. Iz tega sledi, da socialisti nimajo take točke v svojem programu. Socialisti nočejo odpraviti privatne lastnine v splošnem, ampak odstraniti hočejo privatno lastnino proizvajalnih, razdelivnih in prometnih sredstev, ker bi se s tako preosnovo odpravilo izkoriščanje človeka po človeku. Ako postanejo proizvajalna, razdelivna in prometna sredstva splošna ljudska last, ne bo odpravljena privatna lastnina posameznika, marveč bo še le po tem mogoče, da bo vsakdo imel nekaj privatne lastnine, ob katero ga ne bo mogel spraviti kateri drugi človek z izkoriščanjem, Ako se je gospod Kingsley nalašč ali nevedoma tako zmedeno izrazil o socializmu, je postranska reč. Glavno je in ostane, da prizna, da bo socializem naredil konec današnjemu izkoriščevalnemu sistemu, ki se je pod vplivom kapitalizma razvil v ogromnega polipa, ki čimdalje večje ljudske množice peha v siromaštvo, izsesajoč iz njih ves imetek in osredotočujoč ga v rokah peščice kapitalistov.

Ali gospod Kingsley se ne zadovolji s tem svarilom. Kot pameten človek razume, da socialisti ne bodo izginili s pozorišča, ako se kapitalisti še tako tesno oklenejo drug druzega in nastopajo solidarno proti naukom socialistov. Zaveda se, da v današnji družbi odločijo delavci. Raditega kliče svareče kapitalistom, da se naj bolj brigajo za dobrobit delavcev. "Velika večina industrielnih delavcev," pravi Kingsley, "je danes za lastnino in proti socializmu. To velja, ako se človeško ravna z njimi, drugače pa pojdejo s socialisti." Krajši delavni čas, boljše plače, cenena živilo so po mnenju Kingsleyja reči, s katerimi se delavce lahko odvrne od socializma. S temi besedami je g. Kingsley zopet nekaj priznal, kar mnogo njegovih razrednih tovarišev taji. Konstatiral je staro resnico, ki so jo socialisti povedali že pred leti in leti. Delavske mezde so nizke, delovni čas predolgo traja in cena za živila so previsoka.

Gospod Kingsley je s svojo izpovedjo priznal, da bi kapitalistom ne bilo treba nič storiti za delavce, ako bi se delavci ne organizirali politično v socialistični stranki. Iz strahu pred naraščajočo socialistično stranko priporoča reforme v korist delavstvu. Iz te bojazni se pa delavci lahko učijo, kakšne velike koristi prinaša zanje tudi politična **organizacija.**

Delavec, ki gre z duhom časa naprej, ni organiziran le v podporni organizaciji, da v slučajih bolezni in nezgode skrbi zase, po svoji smrti pa za svojce; on ni organiziran le v strokovni in industrielni organizaciji, da si izvojuje krajši delovnik, višjo mezdo in druge ugodnosti v delavnici, marveč je organiziran tudi politično, da si osvoji politično moč s katero vpliva na zakonodajo sebi in svojim tovarišem v korist.

"Ako je človeška družba zašla tako daleč," je rekel Darrow, "da moramo zahtevati, da ženske ne smejo delati preko desetih ur, potem je čas, da uvedemo v družbi spremembe.

"Najbolje je, da se vse strokovne organizacije združijo v veliko politično mašino, postavijo svoje kandidate in izvolijo."

"Zvišanje delavske mezde ni vredno piškavega oreha, dokler imamo dolgtrajen delovni čas. Borite se za skrajšanje delovnega časa, ker bodo visoke mezde od sebe prišle, ako bodete znižali delovni čas."

Darrow je potrošil vse svoje premoženje — $150,000 — pri obeh obravnavah v Los Angelesu. Ko je šel v Los Angeles, je bil Darrow demokrat. Zdaj je drug človek. Spoznal je, da delavci ne morejo nič doseči, ako niso kot razred organizirani v politični stranki.

Darrow, znamenit advokat, ki je bil vsem kapitalistom strah, kadar je zagovarjal delavce pred sodiščem, je spregledal. Tovariš, delavce, ki še danes služiz kapitalističnim strankam, kedaj se bo do tebi odprle oči, da boš uvidel, da je tvoje mesto v razredni delavski politični organizaciji?

Ameriške vesti.

— **Požar je napravil** mnogo škode v klavnici v Detroitu, Mich. Poginilo je 250 ove in dva požarna brambovca sta bila ranjena. Škodo cenijo na $195,000. Sodijo, da je nekdo nalašč zažgal.

— **Splošno se pričakuje**, da se demokratična carinska predloga že prihodnji teden odda senatu. Nižja zbornica bo najbrž sprejela predlogo, kakor jo je priporočal proračunski komitej.

Zagovorniki predloge menijo, da posvetovanje v senatu ne bo trajalo prek dveh mesecev.

Ko je predsednik sezval kongres k izvanrednem zasedanju, je to storil radi colninske predloge. Mogoče bo predložil tudi načrt za reformo valute. Natančnega se danes nič neve o njegovih načrtih. Vsekakor bodo voditelji demokratične stranke v zbornici v najkrajši dobi poučeni o vsem.

— **Po daljšem** miru so avtobanditje zopet pričeli s svojim delom v Chicagi. V pondeljek so oropali tri osebe. V avtomobilu je sedelo devet roparjev. Torej cela tolovajska četa, ki je bila pripravljena spopasti se tudi s policijo, ako bi ji križala njeno pot.

— **V nedeljo je** prišel na sejo "Čikaške delavske zveze" Clarence S. Darrow, znani delavski zagovornik. Ko je stopil v dvorano je bil stavljen in sprejet predlog, da se preneha z delom. Darrow je bil vidno ginjen, ker ni pričakoval takega sprejema. Ko je stopil na govorniški oder, je ob burnem pozdravljanju pričel takoj govoriti o delavskem vprašanju.

— **Nižja zbornica** je sprejela brez opozicije dodatek k Shermanovemu protitrustjanskemu zakonu, po katerem mina ta zakon veljave za delavske strokovne organizacije. Senat bo skoraj gotovo sprejel ta dodatek.

— **V premogovniku pri Walsenburgu, Colo.**, ki je lastnina "Colorado Fuel and Iron" družbe se je z največjim naporom rešilo 29 rudarjev. Rovi in hodniki so štiri sto čevljev pod zemeljsko površino. Nakrat se je debela plast premoga utrgala in zasula glavni uhodnik in zaprti so bili vsi izhodi. Zasuti rudarji so po večurnem tavanju našli star in ozek rov. V tem rovu so lezli po vseh štirih, dokler niso prišli na svitlo.

— **Naselniška** oblast v Kaliforniji je zopet za eno blamažo bogatejša. V San Franciscu je zavrnila Rusa S. Orlovskega kot neželjenega državljana, ker je bil v Rusiji kaznovan radi političnih prestopkov. Delavski minister Wilson je odredil, da se mu dovoli izkrcati se v Zdr. državah.

— **Pensylvanjska** legislatura je sprejela penzijski zakon za matere. Zdaj ga je podpisal tudi governer. Ubožne matere bodo dobile v porodniški postelji do $12 podpore mesečno za enega otroka in ne več kot $20 za dva otroka.

V vsakem okraju bo komisija, ki bo sestala iz petih oseb, odločila, komu naj se izplača podpora.

— **V El Pasu, Tex.** so zaštrajkali tesarji zavoljo povišanja mezde. Tesarji so dobro organizirani in upajo, da bodo zmagali.

— **"Bessemer Foundry in Machine"** družba v Birminghamu, Ala. je povišala plačo strojnikom za en cent na uro. Sedaj znaša plača 40c na uro. Družba ima v svojem obratu le strokovno organizirane delavce.

— **Zelo zanimiva** vest prihaja iz Savannah, Ga. Do sedaj se ameriške strokovne organizacije niso mnogo brigale, da bi organizirale črnce. V tem mestu se je sedaj ustanovilo krajevno društvo tesarske unije, pri katerem so vsi črnci. To je dobro znamenje, ker dokazuje, da čimdalje bolj prodira spoznanje, da se morajo delavci organizirati v skupni organizaciji ne glede na narodnost in raso, ako hočejo doseči vspehe.

— **Po uradnem izkazu** trgovske ga ministrstva se je vsaki dan izvozilo blaga v vrednosti sedmih miljonov dolarjev v inozemstvo. Uvoz je znašal dnevno nekaj nad pet miljonov. Najboljši odjemalec je Velika Britanija, ki je porabila za $1,750,000 ameriškega blaga.

Ves izvoz in uvoz je tekom 9 mesecev dosegel $3,300,000, ali za 13.5 odstotkov več, kakor lani ob tem času.

— **Priseljevanje** v aprilu dokazuje, da bomo letos imeli nov rekord v priseljevanju. V New Yorku se je v minolem letu izkrcalo 108,980 priseljencev. Letos je 33,531 priseljencev več prišlo iskat sreče v Zdr. države kakor lani v istem mesecu.

— **Zdr. države** so kitajsko republiko priznale formelno. Ameriški zastopnik Williams v Pekingu je brzojavil, da je kitajsko vlado obvestil o tem.

V Atlanti, Ga. so poklicali deset stotnij državne milice pod orožje, ker je krožila vest, da hoče nahujskano ljudstvo linčati tovarniškega čuvaja N. Leeja in L. M. Franka, poslovodja tovarne za svinčnike, ki sedita v okrajni ječi, ker sta obdolžena, da sta umorila Marijo Pagan. Šest obdolžencev je morala policija izpustiti, ker se jim ni moglo dokazati, da so bili v zvezi z umorom. Hujskači so podpihavali ljudstvo, naj vsaj zadnja dva obdolženca linča, ker drugače ju bo izpustila policija.

— **Na osebni** vlak štev. 5. "Kansas City Southern" železniške družbe, ki vozi proti Mehikanskemu zalivu, je v Kansas Cityju stopil nevaren ropar. Komaj je vlak zapustil postajo, je potnike oropal za $1500 v denarju in draguljih. Njegov namen je bil, da oropa le miljonarja J. M. Shorta. Ker je bila prilika ugodna, je oropal še druge potnike. Miljonar, lastnik rudnikov, je pričel streljati na roparja. Nastal je pravi dvoboj v spalnem vozu. Miljonarja so zadele tri krogle. Tudi ropar je bil zadet. Vendar je pa skočil z vlaka in s plenom ušel.

— **Ker so se pogajanja** med ravnatelji vzhodnih železnic in zastopniki vlakospremnega osobja razbila vsled trmoglavosti železniških ravnateljev, ki nočejo čuti besedice o zvišanju plače, je vodstvo organizacije sprevodnikov in druzega vlakospremnega osobja zaključilo, da naj člani organizacije, katerih je nad 100.000, s splošnim glasovanjem odločijo, ako naj se proglasi štrajk. Splošno glasovanje bo trajalo dva tedna.

— **V East Liverpoolu, O.** je krvavo rdeča zastava, ki je v trgovskem delu mesta vihrala z neke v lepem slogu zgradene hiše, silno razburila bogate postopače. Policaj, ki je stal na voglu, je izjavil da mestna gosposka nima pravice sneti zastave s hiše. Prepir radi zastave je nastal pred nekaj meseci, ko so socialisti razobesili rdeča zastavo kot znamenja za svoj glavni tabor. Patriotična društva so takoj protestirala proti razobešeni rdeči zastavi. Na to so socialisti izjavili, da rdeča zastava ne služi nobenemu narodu za simbol in da nima mestna gosposka pravice vzeti jo s hiše. Protesti so se množili, socialisti so pa razobesili še večjo zastavo. Zdaj se je patriotom vnela kri in zagrozili so, da jo bodo sežgali. Socialisti so na grožnjo odgovorili, da bodo za zastavo zahtevali varstvo od mesta. Spor še ni končan, zastava pa vihra...

Inozemstvo.

— **Ko se je** Avstrija dogovorila z Italijo, da zasedata Albanijo, tedaj je črnogorski kralj spoznal, da ga je pustila Rusija na cedilu in da je trdna volja velevlasti s silo zasesti Skader, ako se prostovoljno ne umakne iz njega.

Avstrija je zbrala tako silno vojsko ob Crni gori, kakor da bi hotela upasti na ozemlje kakšne velesile. Mednarodno brodovje je blokiralo Bar, edino črnogorsko luko. Nato so se Črnogorci umaknili iz Skadra, da ustavijo naval Avstrijcev v Črnogoro. Ali kakor strela iz jasnega neba je došla vest v Cetinje, da bodeta Avstrija in Italija uravnali "albansko vprašanje." Da je vest resna in resnična je potrdilo dejstvo, da Avstrija pripravlja večjo vojaško ekspedicijo proti Skadru, Italija pa proti južni Albaniji, ne glede na to kako bodo v Londonu odločili poslaniki velesil na skupni konferenci. Ko je Nikola uvidel, da je osamljen in da so ga vsi njegovi prijatelji prepustili njegovi usodi, je izročil Skader velesilan. Nato je črnogorsko ministrstvo podalo svojo ostavko, da protestira proti nasilju velesil.

Po časnikih kroži vest, da se je tudi črnogorski kralj zahvalil za krono. Vendar pa še ni potrjena.

Srbsko vojaštvo je ostavilo Albanijo. Essed paša je pa dobil poziv od velesil, da se takoj podvrže sultanu.

Vojna med balkanski zavezniki in Turčijo je skoraj tako rekoč končana. Plen med seboj si bodo razdelili pa veliki kronani roparji, ki imajo velike topove in ogromne barke in dosti človeškega materiala, da ga poženo v klavnico. Stara resnica se spolnuje tudi na Balkanu: Vrana vrani ne izkljuje oči.

— **Japonski časniki** hvalijo predsednika Zdr. držav, ker je nastopil v Kaliforniji proti Japoncem sovražni zakonodaji. Obenem pa voditelji javnega mnenja priporočajo japonskemu ljudstvu, naj bo trezno in mirno.

—**Norveški zakonodajni** zastop je sklenil, da se kapitanu Roaldu Amundsenu, odkrivatelju južnega tečaja, izplačuje dosmrtna penzija v znesku 6000 kron ($1620.)

— **Aleke Shinas**, ki je umoril grškega kralja je zvršil samomor. Po oficielnem poročilu je skočil raz okno policajske postaje in se vbil. Kdo ve, če mu tuja roka ni pomagala do smrtonosnega skoka. Mrtveci molčijo in ne izdajo skrivnosti, ki so včasi najvišjim "dostojanstvenikom" zelo neprijetne.

— **Vojaško vežbališče** v Zossenu v Nemčiji pri Berlinu je stalo 470,000 mark. Lastnik zemljišča je dobil le $100,000 mark, ostalo je pa zginilo v žepih patriotičnih mešetarjev, ki so v in izven vojnega ministrstva. Kako malenkostni so naši ameriški graftarji, ako jih primerjamo s temi nemškimi patrioti, katerim kar cede besede iz ust o ljubezni do svoje domovine.

V Nemčiji se vsako leto pobije več psov, ki služijo ljudem za hrano. Leta 1912 so jih pobili v Chemnitzu 499, torej 76 več kakor v prejšnem letu. Krasno zrcalo družabnih razmer v Nemčiji.

Nemški biriči v frakih z zlatimi našivi so videli veliko nevarnost za državo, ker je imel francoski državni poslanec Compere-Morel govoriti na raznih shodih v Nemčiji za mir, kakor sta nekoč govorila nemška poslanca Scheideman in Suedekum na Francoskem. Biriči z zlatimi ovratniki so prepovedali Morelu govoriti za mir narodov v Magdeburgu. V Branschweiga so mu zagrozili, da ga bodo odgonskim potom poslali preko meje, ako se bo drznil priti na shod.

Tako zažigajo nemški šovinisti umetno narodno sovraštvo s pomočjo svojih biričev, ker smatrajo nemški narod za klavno živino. Ali čas bo prišel, ko bo nemški narod obračunil svojimi največjimi škodljivci v obšitih frakih in bleščečih uniformah.

— **Mehikanski vstaši** so prosili vladne vojake, ki so se zadnjo soboto uprli in pregnali generala J. Salazarja in njegove privržence iz Casas Grandes, da naj se pridružijo vstašem. Ako se to zvrši, bo obširna pokrajina ob severni železnici v oblasti vstašev.

Vojaki so se uprli, ker se jim je zapovedalo, naj marširajo proti Chihuahui.

Dve sto vstašev je zasedlo San Ignacio ob meji države Texas. Od tukaj hočejo prodirati proti Guadelupu, ki ima majhno vojaško posadko.

Huerta, diktator v Mehiki, je dobil od angleškega poslanika oficielno obvestilo, da Anglija prizna njegove vlado. Anglija do danes še ni priznala Kitajske republike, pohitela je pa priznati predsednikom človeka, ki je izdal prejšnega predsednika in zakrivil, da so ga zavratno umorili.

— **Dne 28. aprila** je močan oddelek napadel francosko vojaško kolono pri Sidialiju v Maroku. Boj je trajal več ur in je končal s porazom Arabcev, ki so se spustili v divji beg. Francozi so imeli 18 mrtvih in 41 ranjenih, zgube Arabcev so bile mnogo večje.

— **V Londonu** so zasačili sufražetko, ko je pri vhodu v Grand hotel, v katerem biva mnogo ameriških turistov, položila bombo.

Farna cerkev sv. Katerine v južnovzhodnem Londonu je požar spremenil v razvaline. Policija trdi, da so sufražetke zanetile ogenj.

Socialisti so sklicali na Trafalgar Squaru v Londonu velik shod, da bi demonstrirali za svobodo govora. Shoda se je udeležilo nad 20 tisoč ljudi. Policija je surovo napadla shod, ker ni hotela, da bi na shodu govorile sufražetke za žensko volilno pravo. Le razumnemu nastopu Keir Hardieja, osivelega delavskega zastopnika v angleškem parlamentu, se je zahvaliti, da ni prišlo do krvolitja.

— **Pariška policija** je pripravila ogromne varnostne naprave, da čuva življenje španskega kralja tekom njegovega bivanja v Parizu, da ga ne vbijejo anarhisti. Zaprla je več španskih anarhistov. Smešno! Ako bi anarhisti hoteli vbiti španskega kralja, bi ga vbili v Španiji in bi ne čakali, da bi prišel v Pariz.

Obisk španskega kralja na Francoskem tolmačijo, da se hoče Španija pridružiti trozvezi Francije, Rusije in Anglije.

— **Pekovska organizacija na Avstrijskem.** Letno poročilo avstrijske strokovne organizacije pekov izkazuje zopet krasen napredek. Ob koncu leta 1912 je štela pekovska organizacija 9548 članov in je narasla od leta 1911 za 536 članov. Na Dunaju je 3768 organiziranih pekov. Kranjska in Primorska se tudi ponašata z lepim številom organiziranih pekov, ob koncu leta 1912 jih je bilo 518. V letu 1912 je izplačala organizacija sledeče podpore: brezposelnim 79,692 K 90 vinarjev, članom, ki jih je zadela kakršnakoli kazen, 1667 K 99 vin., podpore za potovanja 5212 K 50 vin., podpore vdovam in sirotam 1737 K., podpore v bolezni 54,901 K. —

DOPISI.

Willock, Pa.

Moja navada ni, da bi se prepiral s časnikarji. Ali če je laž tako debela, kakor jo je sporočil urednik "Clevelandske Amerike" v 34 izdaji o mojem prihodu v Cleveland, me veže dolžnost, da obesim to laž nižje, da jo bo čital lahko vsakdo.

Ni mi treba povdarjati, da me kot predsednika jednote veže dolžnost, da branim pravice celega društva ali pa posameznega člana, ako se mu godi krivica, ker to vsakdo ve, izvzemši urednika "Clevelandske Amerike". Ali zahtevam pa od urednika "Clevelandske Amerike", da mi dokaže troje:

1. Ali so me na sejo društva "Primož Trubar" pripeljali socialisti? Ali sem imel uradno pooblastilo ali ne?

2. Kdo je bil provzročitelj rabuke na seji?

3. Kdo je name položil le en prst na seji, ali pa kje drugje v Clevelandu?

Odgovorite na ta tri vprašanja, ker drugače vas bom proglasil za podlega obrekovalca, ki je hotel s svojim lažnjivim uvodnikom oblatiti celo društvo pred slovensko ameriško javnostjo, da bi dosegel svoj nizkotni namen.

Jakob Miklavčič, gl. predsednik.

Barberton, O.

"V Cleveland je dospel iz neznanega vzroka glavni predsednik S. N. P. J. in nastala je huda rabuka", se glasi napis nad uvodnikom mestnih novic "Clevelandske Amerike" v 34. številki.

Ako bi priobčevali lažimodrost urednika "Clev. Am." v "Glasilu", bi bilo res škoda za prostor. "Glasilo" je namenjeno za vse kaj druzega kakor priobčevanje takih čenč in budalosti. Samoposebi se razume da je urednik "Clev. Am." nasprotnik napredne S. N. P. J. To dejstvo ni treba dokazati posebej, ker je dokazov na izbiro. Nikdar pa nisem mislil, da je gospod urednik tako navdušen prijatelj laži, kakor se je izkazal v omenjeni številki. Lahko je urednik nasprotnik kakšne ideje ali organizacije. Tudi bori se lahko proti nji stvarno in z dokazi. Nikdar pa ne sme urednik lista ponižati samega sebe tako globoko, ako je le še iskrica dostojnosti v njem, da bi se boril z lažmi in hujskanjem proti ideji ali organizaciji, kakor je to zvršil urednik "Clev. Am." proti "Slovenski narodni podporni jednoti". Saj je sveta dolžnost vsakega časnikarja, da dela z vsemi svojimi duševnimi močmi, da se narod združuje v svojo korist.

Zadnji čas se je zavzelo več treznomislečih rojakov, kakor tudi večina slovenskih časnikov, da se slovenske podporne organizacije, vsaj napredne jednote in zveze, združijo v eno celoto. Vsak ameriški Slovenec, ki trezno misli in ima količkaj pogleda v bodočnost, mora priznati, da preti vsem pogin, ako se ne združijo v eni podporni organizaciji. Ali komaj se je sprožila misel v javnosti in se zanjo povsod zanimajo in jo podpirajo, se prične brez najmanjšega povoda ruvati proti nji. Pri tem ruvanju ne odločuje koristi celega naroda, ampak le osebne koristi po znanem reku osla, ki je dejal: "Kaj me briga, ako bo še trava zelenela po moji smrti."

Tega reka se strogo drži par gospodov v Clevelandu, ako sodimo po klobasah v "Clevelandski Ameriki". Ne gre tukaj, kdo so ti gospodje. Temveč se konstatira le dejstvo, da ima "Clevelandska Amerika" neke gospode za seboj, katerim ni mar bodočnost slovenskih podpornih organizacij, kakor tudi prihodnost slovenskega naroda v Ameriki.

Proč od "Slovenske narodne podporne jednote"! se glasi visoka pesen "Clevelandske Amerike". Cenjeni bratje in sestre naše jednote! Nikar ne mislite, da se večina članstva S. N. P. J. v Clevelandu strinja s priporočilom "Clevelandske Amerike." Za to priporočilo se navdušuje le nekaj gospodov, katerim sta "preklicano" "Glasilo" in naša jednota trn v očeh.

Nihče ne bi hujskal proti jednoti, ako bi nazadovala. Ker pa jednota vsakem oziru — po članstvu in premoženju — napreduje, jim ta napredek provzroča strašen glavobol, ki ga ne morejo preboleti. To je vzrok, da se v hujskanju proti jednoti rabijo najostudnejše laži, da se toliko ložje blati uradnike S. N. P. J.

Svoječasno so igrali enako komedijo v uredništvu "Glas Naroda", kakor jo sedaj predstavlja "Lažiamerika". Pri "Gl. Nar." ni šlo, dasi je dnevnik, ki ima gotovo več naročnikov kakor "Clevelandska Amerika." Ker gospod je niso mogli doseči svojega namena s pomočjo dnevnika, je očividno, da ga bodo še toliko manj dosegli s pomočjo "Clevelandske Amerike."

V uredništvu "Glas Naroda" so spoznali, da ne gre in nepotrebno hujskanje je izginilo iz predalov lista, ki ni S. N. P. J. koristilo in ne škodilo. Pri dnevniku se je mogoče zgodilo naobratno. Vendar se pa laži in neopravičeni napadi na S. N. P. J. in njene uradnike v dnevniku ne morejo primerjati z nesramnimi lažmi, ki jih zadnje čase prinaša "Clevelandska Amerika."

Mnogo članov naše jednote je gotovo naročenih na "Clev. Amerika", ki brez najmanjšega povoda hujska proti S. N. P. J. in njenim uradnikom. Tu prihaja na površje vprašanje, ako zasluži list podporo, ki blati vse, kar se hoče razviti v duhu dvajsetega stoletja?

Že v zadnji izdaji "Glasila" sem obvestil članstvo S. N. P. J., da je vest v "Clevelandski Ameriki", ki poroča, da je bil prečsednik S. N. P. J. v Clevelandu tepen, neresnična. Danes pa izjavljam, da nisem čital še nikdar take nesramne laži v nobenem časniku, s katero bi hotel urednik doseči svoj postranski namen, kakor v "Clevelandski Ameriki". Bil sem na seji, torej očividec dogodka, neželjenega koraka, katerega je storilo le nekaj članov "Primož Trubar" dne 27. aprila, zatorej vem, koliko je resnice v uvodniku "Clevelandske Amerike". Nam je znano vsem, da je društvo "Primož Trubar" vedno dobro napredovalo. Kaj je v društvu napravilo majhen prepriček, ki ga je "Clevelandska Amerika" spremenila v slona, ne bom razpravljal, ker sem prepričan, da se bo vse poravnalo mirnim potom v smislu pravil in razsodnosti glavnega odbora.

Hujskanje za odstop od "Slovenske narodne podporne jednote" je pričelo po končani zadnji konvenciji. Kaj je temu vzrok, je vsakemu znano in nepotrebno je, da bi o tem razpravljal na široko. Pripomnim le to, da je vseeno kje so glavni uradniki. Glavno je, da se redno, pravilno in pošteno posluje, da so uradniki kos svoji nalogi, pa naj bodo v Chicagi ali v Clevelandu. Omeniti moram le eno dejstvo, o katerem sem že večkrat govoril. Obžalujem le, da Frank Korče ni dobil svojega mandata zopet, ki ga je redno kot vesten blagajnik izvrševal in kot tak zopet zaslužil. Ali kaj hočemo? Agitacija do danes še ni nikjer prepovedana. To pa pove vse.

Neumestno je hujskati proti jednoti, ker jednota nima svojih uradnikov v Clevelandu. Člani ne dobijo nič več podpore, kakor jim gre po pravilih, če tudi so v njih društvu glavni uradniki. To sem omenil, ker nekateri, ki nimajo stika z našo jednoto, s takimi čenčami hujskajo proti jednoti v Clevelandu.

Pripomnim tudi, da jednota ne drži nobenega člana s silo v jednoti. Vsakemu je prosto, da lahko odstopi, kedar mu je drago. Ali resnica je tudi, da mora vsak član poravnati vse prispevke, kedar zahteva odstopni list.

K zaključku svojega dopisa še pripomnim, da naj se iz jednote odstrani hinavščina, pa hujskanje in napredek nam je zagotovljen vsepovsod. Lažnjivim časnikarskim kljukcem pa priporočam, naj držijo svoje umazane prste proč od S. N. P. J.!

Martin Železnikar,
gl. porotni odbornik.

Collinsburg, Pa.

Strašno je čitati poročila v časnikih o razstrelbi v premogovniku in njenem učinku. Vendar je pa še groznejše videti učinek razstrelbe s svojimi očmi.

Tak strašen prizor se nam je nudil v Monongahela City, Pa. dne 26. aprila, kamor vozijo mrliče iz tri milje oddaljenega Courtneyja, kjer se je pripetila dne 23. aprila ob eni uri popoldne strašna rudniška katastrofa v rovu Cincinnati, ki je last "Pittsburgh Coal" družbe.

Kako prijazno mestece je Monongahela City na levem bregu reke enakega imena ob druzih dneh. Ali danes je vse mesto v tugi in žalosti. Črni in beli znaki na hišnih vratih oznanujejo, da je smrt imela bogato žetev. Na cestah drvijo ljudje raznih narodov. Nekateri imajo na prsih regalije, znamenje, da so spremili ali bodo še le spremili društvenega brata k zadnjemu počitku. Voz za vozom, truma za trumo, vse hiti in drvi proti gričku, na katerem je pokopališče, kjer četa delavcev koplje gomile in poklada v nje sotrpine.

Utrujen starec bo počival poleg resnega moža, ali brezskrbnega dečka. Vse je prehitela smrt v boju za vsakdanji kruh, ne da bi bili kaj zakrivili. **Vsi so postali žrtve barbarskega kapitalizma.**

Ob glavni ulici stoji nizka hiša in na njenih vratih je znak, da tudi v nji leži plen smrti. Vsto pim. Dve rakvi ležita vsporedno in povedo mi, da sta Belgijca. Eden je mladenič star 25 let, drugi 31 let in nista še dolgo v deželi. Pred kratkem sta prišla v obljubljeno deželo iskat sreče in našla sta prerano smrt. Štiri križišča od tukaj zapazim trumo ljudi. Ko se približam, spoznam, da čakajo, kedaj se jim dovoli vstop. Prodajalna je spremenjena v mrtvašnico. V nji leži kakih dvajset mrličev. **Med njimi Bobnar, Fabjan in Del ali Dil, do sedaj na zemeljsko površje prinešeni Slovenci.**

Med trumo ljudi na cesti je več rojakov, ki mi povedo zanimivosti o razstrelbi. Eden njih je uro pred nezgodo odšel iz rova. Ko se umiva doma, začuti močan potres in ve takoj, da se je pod zemljo odigrala strašna tragedija.

Paznik v mrtvašnici nam dovoli vstop in rojaki nam razkazujejo poedine žrtve.

Strašen je pogled. Razbite lobanje, ožgani in napol pečeni obrazi se vrste drug za drugim. Zgoreli lasje, brke, sežgana črna koža nam pripovedujejo, da je bil ogenj močan in razstrelba silna. Mnogo rakev je zaprtih, ker so mrliči strašno pohabljeni, in iz rakev prihaja neprijeten vonj. Rakev Slovenca Fabjana je zaprta. Razstrelba mu je odtrgala glavo in roke. Spoznali so ga po številki, ki jo ima vsak rudar pri sebi, ko odhaja na delo.

Tu preneha sovraštvo plemen in narodov. Črnec leži poleg belokožca, Nemec poleg Slovenca, Francoz poleg Italijana itd. Vse je združila kruta smrt.

Nekemu Poljaku so izžgane oči, rojak Bobnar je ves razbit, tako tudi Del. Kot v omotici stopi človek na prosto, ko zapusti kraj groze in žalosti. Nehote mu prihaja na misel: Ali bi se ne dalo to preprečiti. Ali bi se moglo ohraniti ženam mož in sinov, starišem, otrokom očetov - hraniteljev?

O, da! Ko bi dobičkalačna družba z ventilatorji skrbela za dober prepih: sveži zrak, ki bi hitro krožil po premogovniku in odganjal sproti nevarne pline, prihajajoče iz sten, stropa in tal. Še danes bi lahko živeli mučeniki dela. Tako pa imamo strašno tragedijo: uničena so človeška življenja, z njimi so umrli upi, načrti in nade. Vse je pokopano za vedno...

Kaj pomaga sedaj, ako pošljejo državnega nadzornika, da preišče vzroke o strašni nesreči. Družba ne bo proglašena, da je zakrivila nezgodo. Krivdo bodo obesili mrtvim rudarjem, žalili jih bodo, ko so dali življenje za koristi drugih. To vemo rudarji že naprej.

Ko bo nadzornik dokončal svoje delo, ali bo družba uvedla v drugih rovih, kar bo zapovedal državni nadzornik? O, da! Vse, kar bodo morali uvesti in plačati delavci. Ničesar se pa ne bo zgodilo, kar bi družbo stalo le en cent. Zato vselej za državnim nadzornikom obišče rove nadzornik družbe, da prepreči naprave, ki bi ne dajale obresti interesiranemu kapitalu, poleg pa še varovale nas — "pritepene" inozemce.

Rojaki, ki imate dovolj močne živce, pojdite pogledat učinke razstrelbe. Oglejte si žrtve! Gotovo se vam bodo odprle oči in vprašali bodete sebe: "Ali sem storil, kar je bilo v moji moči, da bi preprečil take grozovitosti?

Koliko pa je rojakov, ki bi lahko s ponosom rekli da? Postal sem državljan, da volim kandidate socialistične stranke, ki bo podržavila rudnike, da dobi moč v postavodajnem zboru, da se bo v rudnikih v prvi vrsti gledalo na ohranitev človeškega življenja, ne pa da se spravi veliko množino premoga na dan.

Tisti rojak, ki ne more tako reči, naj pristopi v socialistične vrste. Bori naj se z nami vred za zmago delavstva. Voli naj v vse zastope socialistične zastopnike, ker jih ni mogoče podkupiti. Tako bomo spravili sovraga v zasedo, iz katere si ne bo mogel pomagati.

Delavec delaj z vsemi močmi za rešitev iz sedanje sužnosti. Skrbi za bodočnost svojih otrok, da bodo vsaj oni živeli v boljših razmerah, kakor živimo mi dandanes. Pojdimo vsi kot en mož v boj za delavske pravice. Ne s surovo silo, ampak na dan volitve z glasovnico v roki.

Kreč Rudolf.

Cleveland, O.

Pozdrav novi zastavi ženskega društva "Napredne Slovenke", štev. 137 S. N. P. J. v Clevelandu, o priliki razvitja dne 11. maja 1913.

Pozdravljena zastava krasna,
ti simbol svobode zlate;
pozdravljena ti barva jasna
od tisočev — Slovenije!...

Tudi Vam Slovenke drage:
skromni, srčni moj pozdrav,
ki pod njo ste tukaj zbrane,
voščim sestrsko ljubav!

Dvigni prapor se rudeči,
ti zmaga luči nad temo!
Vlivaj v srca hrepeneča:
ljubezen bratstva, svobodo.

Zbiraj pod peroti svoje,
kar rodila Soča je —,
Drava, Sava nam zibala,
hčere vse Slovenije...

Ko vihrala v dnevih jasnih —
boš ponosnim materam,
spominjaj jih dolžnosti krasnih
in na dom pod Triglavom.

Ko spremljala na gomilo,,
svoje drage nam sestre;
sprejmi v svoje sveto krilo —
njih sinove in hčere.

Zatoraj slava ti zastava,
in sestre Vam, ki ste pod njo!
Vodi naj Vas, pota prava —,
to nakloni naj nebo!

Ahasver.

Na potu.

Ko sem obiskal Lowelweel in okolico, sem se namenil v Bessemer, Pa. Naprosil sem rojaka J. Nagodeta, da mi preskrbi potreben voz, ker po ondotnem kraju ne vozita "lukamatija" in "špickangla", peš hoditi je bilo pa predaleč.

Predno sem sedel na voz, sem si ogledal kljuse, ki je imelo nalogo potegniti mene in mojega znanca Nagodeta, ki se je tudi odločil za pot v Bessemer. To je bila živalica. Od daleč bi lahko metal nanj klobuke in obviseli bi na njem, kakor na spretnem klovnu v cirkusu. Izvedel sem, da je žival v mlajših letih garala v tovarnah Carnegieja, kjer si je poškodovala nogo.

Kljuse je potegnilo in odrdrali smo prek gričev in skozi doline po blatnem kolovozu. Kmalu smo dospeli v kraljestvo kralja olja. Vsa okolica je prepredena s cevmi, po katerih se pretakajo miljoni v obliki olja v žep Rockefellera. Drugega ni videti tam, kot zibajoče sesalke, ki jih gonijo motorji. Milje in milje naokrog vedno enaka slika. Končno smo se pripeljali vrh griča in pred nami je ležalo majhno, pa vendar prijazno mesto Bessemer.

Velik napis "Brata Šerjak — Mesnica in grocerija" me je spomnil, da sem pred slovensko trgovino. Zapustil sem voz s svojim znancem in z gospico "škatljo" v roki sem ustopil v trgovino. Po kratkem in običajnem pozdravu sem vprašal, kje bi dobil "jeprge". Odvedli so me k g. M. Slapničarju, kjer sem počakal do večera, da se je vrnil g. Slapničar z dela domov. Takoj po prvih besedah sem spoznal, da je stara "Iblanska" korenina. Bil je več let vslužben na južni železnici v domovini. Ker mu ni preostajalo kruha, je odpotoval pred dvajsetimi leti v Ameriko, kjer si je v resnici ustvaril boljšo bodočnost. Zvečer je prišlo na obisk več znancev in prijateljev. Po kratkem razgovoru smo nabili "keg", iz katerega je pritekla tista rumeno zlata in penasta tekočina, kateri pravimo navadno pivo. S korajžo smo srebali pijačo in kmalu so se pokazale posledice. Postali smo gostobesedni in živahni. Veselost je postala tako splošna, da smo pričeli peti. Kot star ljubljanski pevec je odločil g. Slapničar, kaj bomo peli. Začel je prvi, drugi smo pa sekundirali: "Še interfat prodala bom..." "Stoji, stoji Ljubljanca..." itd. Pozno v noč se je razšla vesela družba in odšli smo k počitku, da si za prihodnji dan nabavimo novih moči.

Bodoči dan sem obiskal rojake po vsej naselbini. Tretji dan sem šel nekemu rojaku pomagat, da spravimo s sveta žival, ki jo smatrajo židje in mohamedanci za gnusno in neužitno. To je bil cirkus. Osem korenjakov je lovilo ubogo žival. Končno se je nam pa le posrečilo, da smo jo dobili pod "junaške" prsi. Sedem jih je h krati padlo na njo. Položili smo jo na klop, še parkrat je zacvilila strašno in nas pogledala proseče in krvavo in mož z velikim nožem je pristopil. Potipal jo je po podbradku, kakor kak strokovnjak v morilni stroki. Po tem ji je na vratu napravil križ z nožem in ji na tistem mestu zadrl nož skozi špeh. Noževa ostrina je prodirala dlje in dlje, dokler se še nožev držaj ni skril v "špehu". Za trenotek je vboga žival zamolklo zagrgrala in življenje se je ločilo od telesa. Po storjenem delu smo se pomagači razšli.

Drugi dan sem obiskal odbornike in odbornice društev S. N. P. J. Povsod so me sprejeli prijazno in uljudno. Po končanem poslu sem odšel s svojo zvesto družico "škatljo" naprej v svet.

Vsem, s katerimi sem se seznanil, se zahvalim za njih prijaznost in uljudnost, posebno pa obitelji M. Slapničar. Na svidenje!

Frank Stonič.

Indianapolis, Ind.

Nemila smrt nam je ugrabila po dolgi in mučni bolezni br. Jožefa Godnik, ki je bival v državi Texas. Bil je vedno zvest član društva "France Prešeren", štev. 34. Bodi mu lahka tuja gruda!

Tukajšna društva so priredila skupno veselico v korist "Slovenskemu zavetišču." Vreme je bilo slabo in dovoljeno nam ni bilo točiti piva. Vzlic dvema neprilikama smo vseeno nekaj napravili za zavetišče. Veselica se je vršila v dvorani g. Gačnika, v kateri je krčmar g. F. Žonta. Dvorano sta nam prepustila brezplačno. Posebej so še darovali za zavetišče: Alojz Fon $6, Ant. Hvalica predmet vreden $3, John Rosenštain $1.00, John Kos $1, Ant. Mervar predmet vreden $1.50, Martin Ravnik $1.00. A. Hribar, predmet vreden $1.50, Jožef Bačer predmet vreden $1.50, Frank Medlej predmet vreden $1., Ant. Markič predmet vreden $1.50, Jožef Soloman predmet vreden 50 c, Jožef Koren predmet vreden $1.25 in Andrej Uršič $1. Slovenska godba in slovenski tamburaši so igrali za polovično ceno.

Čistega prebitka je ostalo $52, ki ga hrani g. Anton Garbajs

Vsem, ki so prihiteli na veselico, ali so kaj darovali za zavetišče, izrekam najtoplejšo zahvalo. Še drugod naj se potrudijo za zavetišče in kmalu ga bomo imeli.

Ant. Mravlje, član dr. štev. 34

Joungstown, O.

Delo se pri nas dobi. Seveda tako, kot je všeč izkoriščevalcem. Zato pa tudi večnega dela hvaliti ne morem. Dokler je človek zdrav in dela, se izhaja za silo. Kadar pa pride bolezen v hišo, je pa treba gledati, kje se bo vzelo za zdravnika, — zdravila hrano in stanovanje. Raditega priporočam vsem rojakom, ki še niso pri nobenem podpornem društvu, da se pridružijo podporni organizaciji. Na ta način si olajšamo skrbi, ako nas zadene bolezen ali nesreča.

Društvo "Slovenski narod", štev. 153 ima svojo redno mesečno sejo dne enajstega maja ob eni popoldne pri bratu Kikeljnu, 1116 Franklin Ave.

Vsem bratom priporočam, da se polnoštevilno udeleže seje. Slovenci in Hrvati, ki še niso zavarovani za slučaj bolezni in nezgode imajo lepo priliko, da se pridružijo dne enajstega maja našemu društvu in postanejo člani naredne jednote, ki za vse svoje člane in članice skrbi enako.

Člani, ki še niso zavarovali svojih otrok, lahko to zvršijo na prihodnji seji. Posmrtnina znaša $75, mesečni asesment pa le 10 centov. Kdor želi v tem oziru kakšnega pojasnila, ga lahko dobi na seji.

Zadnje dni v mesecu marcu je povodenj uničila življenje 8 do 10-letnemu dečku Stanislavu Peršinu, sinu slovenskih starišev. Njegov oče biva nekje v Zdr. državah. Bivališče mi ni znano.

Slovenska dekleta, ki želijo služiti v privatnih hišah, tukaj lahko dobijo službo. Služkinj vedno primanjkuje.

V kratkem doživimo par veselih ur na ženitovanju. Poročil se bo M. Slabe, član društva "Slovenski narod", v gdč. M. Steblaj. Častitam!

M. Urbas.

Franklin, Kans.

V državi Kansas so pričele počitnice za rudarje. Premogarski baroni nam dovolijo 3 do 4 dni v tednu počivati. To bi bilo zelo hvalevredno, ako bi rudar sprejel za črni diamant, ko ga spravi na svitlo, polno vrednost. Izhajalo bi se, če tudi bi se samo dva dni garalo v tednu. Tako smo pa primorani živeti bolj skromno, da pričakamo se živi dobo, ko se bo pričelo delati zopet s polno paro.

Za življenske potrebščine so še vedno iste ceste, dasiravno so sedaj demokratje v sedlu. Preje so obljubovali, da bodo cene življenskim potrebščinam padle, ko dobe demokratje vladne vajeti v roke. Cene so ostale nespremjene. To dokazuje, da je za delavce vseeno, kdo vlada: demokratje ali republikanci, ker ni nobena teh strank ljudska, marveč varujeti le koristi kapitalistov. To si naj vsakdo zapomni, ki je glasoval za omenjeni stranki. Prava delavska stranka je le socialistična.

Zastavna veselica društva sv. Barbare v državi Kansas se vrši dne 11. maja v Jaksville. Na veselico so pobavljeni najuljudnejše vsi tukajšni Slovenci. Veselica se bo vršila eno miljo vzhodno od Djabler Miler. Vse potrebno preskrbi odbor. Čisti prebitek je namenjen za troške zastave. Zato pa kličem vsem Slovencem, ne glede na njih versko ali politično prepričanje: Na svidenje dne 11. maja v Jacksvillu.

Da bi kmalu napočil dan, ko bomo vsi člani in članice, kakor tudi društva sv. Barbare korakali pod rdečo zastavo, ki je znamenje svobode, bratstva in enakosti, da bi čim preje zavladalo zadovoljstvo med delavci. Gotovo si vsak slovenski delavec želi, da bi se današnje bedno stanje delavca obrnilo na boljše. Današnjega trpljenja je največ kriva nezavednost. Mnogo tovarišev se ne zaveda svoje razredne dolžnosti in pri volitvah voli nasprotnike delavstva. Ne zamerimo jim, marveč jih učimo, da so nasprotniki svoje dece, bratov, sester in starišev, nasprotniki samega sebe, ker pomagajo, da kapitalizem tlači ljudstvo k tlom. Učimo in zopet učimo, pa jih bomo pridobili za naše ideje.

Vsem tukajšnim Slovencem pa kličem še enkrat: Dne 11. maja v Jacksville!

Franc Wegel.

Chicopee, Kans.

Vsem društvem, ki so mi poslala podporo, izrekam najtoplejšo zahvalo. Darovala so še naslednja društva: Štev. 9 $5.25, štev. 27 $3.85, štev. 30 $5.00, št. 92 $9.20, štev. 151 $3.00, štev. 50 $5.00, št. 130 $3.20, štev. 28 $3.20, štev. 98 $3.00, štev. 138 $5.00, štev. 183 $3.50, štev. 40 $2.00, štev. 120 $4.65, štev. 29 $9.45.

Zahvalim se tudi tistim, ki so me obiskali v bolnišnici in me razveselili s kakšnim darom.

Blaž Bezgovšek.

Coulter, Pa.

Članom društva "Boginja Svobode", štev. 193 v Robbins, Pa. naznanjam, da je društvo zaključilo na seji dne 20. aprila, da plača vsakdo 25c v društveno blagajno, ki se ne bo udeležil seje dne osemnajstega maja.

Vsak član, ki se ne udeleži treh sej, ki slede druga drugi, plača tudi 25c v društveno blagajno. Toliko na znanje, da ne bo kasneje nepotrebne kritike.

Delavske razmere so bolj srednje. Marsikateri dan imamo praznik. Organizirani smo v U. M. W.

of A. Podporna društva imamo dva. Za politično organizacijo se tukajšni rojaki malo brigajo. Tukajšnim delavcem je socializem še vedno nekakšen "bavbav", s katerim strašijo kapitalisti nezavedne delavce vseh narodov. Kaj radi verjamejo še v razne čenče. Zato vsem, ki še niso prišli do spoznanja, priporočam, da naj razmišljajo o svojem položaju, da bodo kmalu znali laž in "bluf" ločiti od resnice.

Ivan Blažič, tajnik.

Granville, Ill.

Narava je oživela iz dolgotrajnega zimskega spanja in prišla je toliko željena spomlad. Ptice prepevajo v gajih in logih, cvetlice so pričele poganjati iz tal v svoji pisani obleki. Drevje je v cvetju in vse veseli v naravi življenja. Le delavec, posebno rudar živi svoje staro življenje. Komaj je solnce na vzhodu razlilo svoje žarke, mora na delo daleč globoko pod zemljo, kamor ne prisije noben solnčni žarek. Ko solnce jemlje slovo od nas in njegovi žarki zopet padajo poševno na zemljo, prihaja rudar na svitlo, truden in izmučen.

Družba res dovoli rudarju, da lahko ostane doma, in mu ni treba oditi na delo v premogovnik, kjer je rudarju solnce njegova svetilka. Dovoli mu, da lahko uživa pomladansko krasoto narave, kolikor hoče. Ali rudar, ki ostane doma, ne zasluži nič. Kdor pa v današnji družbi nima denarja, nima sredstev za življenje. Tako je rudar prisiljen, da rad in svojevoljno hiti v premogovnik, da zasluži najpotrebnejše za življenje. To je življenje rudarja, dan za dnem, leto za letom, dokler ne izroče njegovega trupla materi zemlji.

Nevarno je obolel brat Ignacij Novak. Dne 24. aprila je odpotoval v bolnico v Chicago, kjer ga bodo skoraj gotovo operirali.

Dne 28. aprila se je poročil John Koman z gdč. Ivanko Blatnikovo. Obilo sreče.

Dne 20. aprila je umrl rojak John Ostanek. Bil je član K. S. K. J., ki ima svoj glavni sedež v Jolietu. Društvo se vsled oddaljenosti ni moglo udeležiti pogreba za rajnim bratom. Zato sta ga spremila dva tukajšna društva na pokopališče: društvo "Jugoslovani štev. 186 S. N. P. J. in društvo štev. 15 S. S. P. Z. Zadnje društvo ga je spremilo s svojo zastavo k večnemu počitku. Dasiravno ni zastava blagoslovljena po rim. kat. obredu, se tukajšni talijanski duhoven ni nič protivil, da bi zastava ne smela v cerkev. Ko smo videli da se zastavi ne dela nobenih zaprek, smo šli člani obeh društev z zadovoljnostjo v cerkev, kjer smo čakali, da so bili cerkveni obredi za pokojnikom končani. Po končanih ceremonijah je duhoven napravil lep govor. Pohvalil je rajnega, nas druge Slovence je pa prav pošteno oštel, češ, da smo brezvrci, da smo pozabili na Krista, ker ne hodimo v cerkev. Duhoven ima tukaj kakih tisoč svojih rojakov, ki so mu pa omejili njegovo moč. Zato je pa nahrulil Slovence. Pa pustimo to. Nekdo mora služiti za strelovod.

Tukajšne društvo "Jugoslovani", štev. 186 prav dobro napreduje. Rojakom, ki še niso člani našega društva, priporočam najtoplejše, da se nam pridružijo.

John Bergant, taj.

Taft, Ill.

V bližnjem mestecu Granville imamo dva podporna društva. Vsak rojak ima torej priliko, da se preskrbi za slučaj bolezni, nezgode in smrti.

Večkrat sem slišal, da med vsemi narodi v Ameriki tvorijo Slovenci najmanjše število. Ako je to tudi resnica, tedaj nič ne de. Združeni lahko vseeno pridobimo vpliv. Pri volitvah je treba nastopiti složno in izvolili bomo lahko svoje aldermane.

Zdramimo se iz spanja in ne bodimo brezbrižni.

Valentin Fortuna.

Naznanila in vabila.

Chicago, Ill.

Vabim vse člane na sejo, ki se bo vršila dne enajstega maja točno ob dveh popoldne.

Na dnevnem redu imamo važne točke, ki morajo biti rešene.

Posebno važno točko dnevnega reda tvori razvitje društevene zastave. Na prihodnji seji bo treba urediti vse potrebno za slavnost.

Člani upoštevajte to in se udeležite seje polnoštevilno.

Joe Werščaj, tajnik.

Waukegan, Ill.

Naznanjam članom društva "Sloga", štev. 14, da je za mesec maj asesment za deset centov višji kakor po navadi. $1.40 je redni asesment in 10c za venec, ki ga je društvo položilo na krsto pokojnemu bratu M. Grabelšeku. Skupaj $1.50.

Članom priporočam, da naj enkrat prečitajo pravila člen I., točko 8. glede suspendiranja. Vsakdo naj se ravna po tej točki, pa bo vse v redu. Vsak član naj se redno udeležuje sej. Od tajnika se ne more zahtevati, da bi obiskoval brate na domu, ki ne prihajajo k sejam. Ako bi tajnik kaj takega zvršil, bi moral ostaviti vsako drugo delo.

Prihodnje seje naj se udeleži vsak član, da mi bo mogoče urediti naslove vseh članov. Od nadzornega odbora naj bo na vsaki seji vsaj eden vedno navzoč pri blagajni. Včasi pride eden, navadno pa ni nobenega. Toliko v blagohotno vpoštevanje.

Jacob Podboj, taj.

Piney Fork, O.

Opozarjem člane našega društva, da se bolj redno udeležujejo mesečnih sej. Društvo je že precej narastlo, je nas že precejšno število, na sejah je pa le malo poznati, da je nas vedno več. Nobena organizacija ne eksistira, če se članstvo ne udeležuje njenih sej in razpravlja v korist celi organizaciji.

Bratje udeležujmo se redno društvenih sej in delajmo v korist sebi in celi SNPJ.

Matt. Tušek, tajnik.

LaSalle, Ill.

Društvo "Triglav", štev. 2 S. N. P. J. v LaSalle, Ill. je sklenilo na svoji zadnji seji, da priredi na Delavski praznik (Labor Day), to je prvi pondeljek v septembru, veliko slavnost v proslavo društvene desetletnice.

Že sedaj prosimo vsa tukajšna slovenska društva, da ne prirede omenjenega dne veselice. Mogoče bo kdo vprašal, zakaj društvo "Triglav" praznuje sedaj desetletnico, ko jednota obstoji nekaj nad devet let. Društvo "Triglav" je bilo ustanovljeno v jeseni leta 1903 kot samostojno društvo z namenom, da ostane samostojno, dokler se ne ustanovi jednota na svobodomiselni podlagi. Ko se je ustanovila S. N. P. J., se je društvo 'Triglav' takoj pridružilo nji.

Prihodnja redna mesečna seja našega društva se vrši v petek dne 30. maja zvečer ob pol osmih, mesto prvo nedeljo v juniju. Zborovanje se bo vršilo v navadnih prostorih.

Sejo smo preložili, ker se naše društvo udeleži izleta, ki ga priredi družba "Slovenski dom" prvo nedeljo v juniju. Več o tem prihodnjič.

Lavo Zevnik, taj.

De Pue, Ill.

Apeliram na vse člane društva "Zavednost", štev. 59, da se dne 18. maja polnoštevilno udeleže redne seje v navadnem prostoru. Razpravljali bomo o izletu, ki ga priredita naše društvo in društvo štev. 3 S. S. P. Z.

Vsem članom našega društva priporočam, da naj plačajo mesečne asesmente o pravem času v smislu pravil. Mi plačujemo asesment za nazaj in ne naprej.

Ako bo kateri članov suspendiran, ker ni plačal pravočasno asesmenta, je to sam zakrivil. Kdor je suspendiran zgubi pravico do bolniške podpore za mesec dni.

Društveni zapisnik se glasi, da društvo ne plača za nobenega člana asesmenta.

Člani ne zabite plačati asesmenta o pravem času.

Na prihodnji seji se bo razpravljalo tudi o dodatku k ustavi društva "Francisko Ferrer." Zato je potrebno, da smo vsi na seji dne 18. maja.

ODBOR.

Livingston, Ill.

Prišel je preljubi mesec maj in z njim so se delavske razmere spremenile. Delamo le 3 do 4 dni v tednu. Delo se bolj težko dobi.

Članom društva "Bratje vsi zaenega", štev. 96 priporočam, da se bolj v polnem številu udeležijo društvenih sej. Sklep našega društva z dne 4. maja se glasi: Vsaka članica ali član, ki se zaporedoma ne udeleži treh sej, plača 50c v društveno blagajno. Izvzeti so bolni člani in tisti, ki so preko štiri milje oddaljeni od društvenega sedeža. Ta zaključek naj vzame vsakdo na znanje, da ne bo kasneje oporekanja. Priporočam tudi vsem članom, da naj vsakdo plača deset centov za štrajkujoče delavce. Člani(ice), ki še niso plačali asesmenta, naj priložijo $1.50 še 10c. Kdor lahko več da, naj priloži večjo vsoto. S tem pomagamo svojim bratom, ki že 6 mesecev štrajkajo.

Na seji dne 4. maja se je razpravljalo o združitvi vseh slovanskih naprednih organizacij v eno celoto. V najkrajšem času se bo sklical shod tukajšnih organizacij, na katerem se bo razpravljalo o tem važnem in perečem vprašanju, rezultat zborovanja se bo pa priobčil v "Glasilu". Toliko v pojasnilo.

Anton Woučko, tajnik.

Cleveland, Ohio.

Opominjam vse brate društva "Tabor", štev. 139, da naj se v polnem številu udeleže seje, ki se bo vršila dne enajstega maja ob pol desetih (s. č.) dopoldne v stari dvorani. Na tej seji bomo izvolili novega tajnika, ker sem jaz preodaljen od društvenega sedeža in ne morem opravljati tajniškega posla.

Mike Erjavec, tajnik.

Cleveland, O.

Naznanilo članicam društva "Napredne Slovenke" štev. 137.

V nedeljo, dne 11. maja je razvitje nove društvene zastave. Po razvitju se vrši veselica v prostorih br. Kogoja, 6006 St. Clair ave. Opozarjam članice našega društva, da se morajo zanesljivo udeležiti te slavnosti. Zbrati se moramo ob eni popoldne š. č., vse druge, ki bodo v narodni noši, pa že ob pol ene.

Sestre, ne pustite se nadlegovati in priganjati k delu. Dolžnost je vsake, da pomaga, da se sprejema občinstvo dostojno in se mu postreže. To nam koristi na ugledu in napredku. Ne stavite se v ozadje, temveč vsaka naj skuša biti prva v gostoljubnosti, ker nadejam se, da nas posetijo naše sestre in bratje iz bližnjih naselbin.

Pokažimo javnosti, da v nas še ni zamrla ideja za naroden napredek. Naše društvo šteje 100 članic, od katerih nas mora korakati sto za drugimi društvi. Samo toliko še vam pripomnim da bodo one občutno kaznovane, ki se bodo drznile izostati od te izvanredne slavnosti. Toraj na svidenje!

Fanny Hudovernik, tajnica.

St. Louis, Mo.

Društvo "Planinski raj", štev. 107 priredi vrtno veselico ali piknik dne 18. maja v Longwood Grove, 9201—9219 So. Broadway.

Na veselici se bo kegljalo. Imeli bomo šaljivo pošto in vsakovrstno drugo zabavo.

Ako bi deževalo, tedaj gre lahko 400 oseb pod streho. Zato vseeno pogumno na veselico, ako bi se tudi ob solnčnem vzhodu kisalo nebo.

Brate in sestre, ki so prevzeli delo na veselici, opominjamo uljudno na zaključek društvene seje.

Vsi tukajšni Jugoslovani dne 18. maja na krov! Za mnogobrojno udeležbo se priporoča

Odbor.

Razprava o jednoti.

Dunlo, Pa.

Naprej za združitev slov. podp. naprednih organizacij!

Društvo "Zarja Svobode", število 11. S. D. P. Z. je na redni seji dne 6. aprila t. l. razmotrivalo o združitvi S. D. P. Z. in S. S. P. Z. s S. N. P. J., kakor tudi z drugimi slov. napr. podp. organizacijami!

Omenjeno društvo zastopa po številu članstva prvo mesto v naši naselbini. Članstvo je idejo, da se prične energično delovati za združitev, z navdušenjem pozdravilo in sprejelo. Vsak zaveden delavec mora priznati kako potrebna in pomenljiva bi bila združitev: ker le v slogi je moč.

V tem smislu je sklicalo gori omenjeno društvo skupni shod v "Slov. izobr. domu" dne 13. aprila t. l. Istega se je udeležilo članstvo društev štev. 70 S. S. P. Z. in dr. "Vrtni raj", štev. 174 S. N. P. J. in navzoč je bil tudi gl. tajnik S. D. P. Z. brat Viljem Sitter. Na predlog brata Alojzija Krašne se voli predsednika in zapisnikarja. Br. Frank Kaučič je izvoljen predsednikom in L. Strle zapisnikarjem. Nato br. predsednik v kratkem govoru omenja pomen shoda in veliko delo, ki bi se izvršilo v splošno korist, ako bi se združile vse slov. napredne podp. organizacije. Sledi daljši govor br. L. Bavdeka, v katerem izvaja podrobnosti koliko bi se prihranilo glede vsakovrstnih izdatkov pri zvezah in jednotah kakor tudi društvih. Svoj govor zaključi: Ako se združimo, imamo člani in organizacije zagotovljen obstanek v bodočnosti.

Br. predsednik omenja, da se je pisalo že več člankov glede združitve v raznih listih, posebno v "Glasilu" S. N. P. J. Omenja tudi predlog za dodatek k ustavi S. N. P. J. društva "Francisco Ferrer". Nato Viljem Sitter pojasnuje, da isti dodatek, ako bi se dodal k ustavi S. N. P. J., bil bi koristen edino članom jednote, nikakor pa ne v splošnem oziru za napredek Slovencev. Dalje je v jedrnatem govoru omenjal, naj se v prvi vrsti dela za združitev vseh slov. napr. podp. organizacij. Ako se združimo, bode vsaka konkurenca izključena, katero se lahko opazi že danes, ako se dobro zasleduje delovanje istih. Ob enem pa nam bo zagotovljena bodočnost v eni veliki napredni podporni organizaciji.

Zapisnik shoda naj se pošlje kolikor mogoče vsem slov. časopisom v ponatis. Dalje naj se razmotriva, kakšne bi bile mogoče zapreke in kako priti v okom istim.

Br. Fr. Naglič stavi predlog za združitev. Podpira ga Alojzij Krašna. Sliši se tudi med ostalimi splošno odobravanje. Proti predloga ni. Br. predsednik, da se prepriča, kakšno je mnenje, pozove naj dvignejo roke kvišku vsi, ki so za združitev. Predlog se sprejme soglasno.

Br. L. Bavdek predlaga, naj se apelira na vse članstvo in društva slov. napr. podp. organizacij, da sklicujejo v tem smislu skupne shode in na istih glasujejo o stavljenih predlogih. Izid glasovanja naj se v enem ali drugem časniku oziroma v glasilu organizacij objavi. Povdarja, da naj ne bode zastonj ta poziv. Pač pa naj dobi odmev širom Združenih držav. Se splošno odobrava. Omeni se tudi, da je bilo nekoč v družbi več oseb. Kje? Med katerimi je bil tudi slov. časnikar. Pričel se je različen, medsebojni pogovor. Končno je prišlo v debato tudi združitev slov. podp. organizacij. Vsak je povedal svoje mnenje razen časnikarja. Nato so ga vprašali, kaj misli glede združitve. Dolgo ni dal odgovora. Na daljši pritisek je končno odgovoril, da ga ni in ga ne bo takega junaka, ki bi to izvršil.

Trpini delavci, pokažimo sedaj, da imamo moč in voljo. Nastopimo z združenimi močmi vsi za enega. Delajmo energično za združitev. Pokažimo, da se ne oziramo na take junake. Spojimo vse napredne podp. organizacije v eno, ki bode stala trdno v sedanjih in prihodnjih časih in kljubovala vsem takim junakom vspešno, da se bo tako in enako govoričenje razkadilo kakor pomladna megla. Bratom delegatom prihodnje konvencije S. D. P. Z. kličemo: Delajte energično za to koristno idejo in izvolite tudi v to potrebni odbor, kteri naj zastopa S. D. P. Z. ob sestanku z drugimi v to svrho izvoljenimi odbori. Želimo, da S. S. P. Z. pošlje svojega zastopnika na prihodnjo konvencijo S. D. P. Z. v ta namen, da se dobra ideja čim prej uresniči.

Br. Frank Bavdek predlaga, da se izvleček shoda da v ponatis v več slov. časopisov, da bode agitacija vspešnejša. Sprejeto.

Ker je stvar resnično za ves slovenski narod v Ameriki velikega pomena, je zelo potrebno, da se zavzamejo po vseh naselbinah napredno misleči rojaki, ter čim hitro mogoče skličejo v to potrebne shode in poročajo izid istih v časnikih. Zaključki se bodo gotovo upoštevali tudi pri vseh gl. odborih in delali bodo, da se konečno pride do dobrega in koristnega dela v procvit in napredek ene mogočne napredne slovenske podporne organizacije.

Bratje naš klic naj bode: Naprej za združitev!

Društvo "Zarja svobode", štev 11 S. D. P. Z. Fr. Kaučič, tajnik.

Društvo štev. 70. S. S. P. Z. — Louis Strle, predsednik.

Društvo "Vrtni raj", štev. 174 S. N. P. J. — A. Poje zapisnikar.

Louis Strle, zapisnikar shoda.

Dunlo, Pa.

Društvo "Vrtni raj", štev. 174 je razpravljalo na seji dne 27. aprila glede dvojne posmrtnine, bolniške podpore in drugih zvez in jednot z našo jednoto.

Društvo je zaključilo, da naj se pozove gl. odbor da naj dela za omenjene točke, ker je nam zasigurana lepa bodočnost.

Ludovig Zaman, tajnik.

Duluth, Minn.

Akoravno sem nov član SNPJ. ravnokar tukaj novorojenega kra jevnega društva, hočem vseeno napisati nekaj besedi bratom in sestram v preudarek.

V srcu naprednih rojakov se je rodila plemenita misel za ojačenje in povečanje jednote in njegovega "Glasila".

Zelo pameten je predlog za dvojno bolniško podporo in posmrtnino, dasiravno se je do sedaj pismenim potem priglasilo še malo društev, da ga podpira.

Mnogo rojakov, ki imajo številno družino, so zavarovani pri dveh ali treh jednotah za $2,000 posmrtnine. Vzemimo primero, da je oče šesterih otrok zavarovan za $2000 in da vsakemu otroku voli po $200. V tem slučaju bi ostalo za ženo nič. Predlog društva "Francisco Ferrer" tvori le korak naprej v spopolnjevanju podporne organizacije in zato je podpore potreben.

Ako se hoče preurediti zavarovanje v tem smislu, da bi bratje in sestre dobili pri eni jednoti, kar dobe pri dveh ali treh, potom je treba za bolniško podporo ustanoviti tri razrede: prvi razred en dolar, drugi dva in tretji tri. Posmrtnina naj bi bila razdeljena v več razredov in sicer od $250 do $2000. Mnogo rojakov noče visoke posmrtnine, zavarovali bi se pa za dvojno ali trojno bolniško podporo. Zopet drugi Slovenci so pri dveh ali treh jednotah le radi posmrtnine.

Združitev ostalih zvez in jednot z našo jednoto je političnega pomena. Slovenci smo majhen narod v domovini in malo nas je tudi v Ameriki, razdeljeni pa smo v razne tabore. Zakaj toliko jednot in zvez, strank in strančič? Da se cepimo v stranke in strančiče je največ kriva toliko hvaljena "kat". vzgoja. Združitev je potrebna, to lahko uvidi vsaki slepec. Ali združitev jednot in zvez ne more priti kar čez noč, marveč je treba mnogo preudarnega dela, da se združitev sigurno izvrši.

Tudi "Glasilo" naj se spremeni v dnevnik, ker nimamo danes dnevnika, ki bi služil splošni ljudski izobrazbi. Mi potrebujemo dnevnik, ki bi prinašal podučno čtivo, dobro leposlovno gradivo iz svetovne literature. Vsaka vest o dnevnih dogodkih je lahko poučljiva, ako je pisana v pravem duhu. Mi nepotrebujemo dnevnika za "biznis", ki bi priporočal kakšnega zdravniškega mazača kot učenega profesorja, ko bi ga pa stric Sam zgrabil za vrat in bi ne imeli več njegovega oglasa, bi pa pisali, da je prodajal vodo iz vodovoda za zdravilo. Takega dnevnika ne potrebujemo.

Tudi z današnjimi drugimi tedniki nisem zadovoljen. Nekateri so preradikalni in jih narod ne razume. Drugi so nazadnjaški in prinašajo čtivo, kakor da bi živeli še v 17 stoletju. Tretji so pa le posnutek sedanjega dnevnika.

Naš dnevnik bi moral biti nekaj druzega. Orati bi moral celino, pa tudi zadovoljiti take, ki hrepene po najboljši duševni hrani. Težko je ustanoviti tak dnevnik. Ali težkoče se spremene v prazen nič, ako imamo člani in članice trdno voljo, da ne odnehamo z agitacijo za dnevnik, dokler ga ne bomo imeli.

Na delo kateremu je za močno organizacijo in dober dnevnik! Ne držimo križem rok. Agitirajmo, poleg pa razpravljajmo o koristih jednote in o potrebi svojega dnevnika, pa bomo prišli do cilja.

Frank Snidar.

Chicago, Ill.

Vsaka napredna podporna organizacija ima v svojih pravilih, da je njen namen podpirati gmotno in duševno, zedinjevati in izobraževati svoje člane.

Nekaj izobraževalnega dela je izvršila naša jednota, ker je usta novila svoj list. Ali z listom še ni izvršeno vse izobraževalno delo. Ako hočemo spopolniti izobrazbo, potem moramo snovati knjižnice, ki naj bi bile last krajevnih društev. Društvo n. pr. ima denar za svojo zastavo. Zakaj ne bi društvo imelo denarja za svojo knjižnico. Posebno tam je lahko ustanoviti knjižnico, kjer je več društev eneiniste podporne organizacije, ne da bi bilo treba plačevati izvanreden asesment za knjižnico. Ako bi društva priredila vsako leto en piknik in eno veselico po zimi za knjižnico, bi imeli kmalu v saki večji naselbini lepo knjižnico, iz katere bi vsakdo, ki je ukaželjen, črpal svoje znanje. Nihče ne more zanikati, da so knjižnice velikega pomena za splošno ljudsko izobrazbo. Ljudje, ki čitajo, tudi mislijo in se ne dado z lepa zasužnjiti kar tjevendan. Iz skupne knjižnice bi se kmalu razvila želja po skupnem in stalnem dramatičnem odseku, ki bi dajal dobre igre: drame in veseloigre. Zanimanje za petje bi oživelo in marsikje, kjer se danes še ne zanimajo za svoj društveni dom, ki naj bi bil kulturno središče za celo naselbino, bi kmalu stal dom, v katerem bi bila nastanjena knjižnica, bi bil gledališki oder in dvorana za zboroavnja in predavanja ter bi služil pevskemu zboru za vaje.

Izvzemši nekaterih večjih naselbin, nimamo danes svojih knjižnic. Pa še te knjižice so večinoma samostojne organizacije in ne morejo raditega izvršiti svoje naloge, kakor bi bilo treba. Pri samostojni čitalniški ali knjižnični organizaciji je mogoče v začetku navdušenje veliko. Ali sčasoma se to navdušenje ohladi. Mogoče so bili najboljši agitatorji za knjižnico prisiljeni oditi s trebuhom za kruhom in zanimanje za knjižnico prične pojemati, ker ni nobenega, da bi misel oživljal. Včasi so pa drugi razlogi, ki zakrivijo, da knjižnica počasi zaspi. Mogoče je prostor za knjižnico izven središča naselbine. Nekdo drugi je prišel po knjigo, pa slučajno ni bilo knjižničarja na mestu, ker se je zakasnil. Ker ni druge organizacijske vezi, ne pride v drugič več po knjige, ker noče hoditi "zastonj" v knjižnico. Tretjemu se zdi neumno, da bi hodil še posebej k sejam knjižnice. Tako se najde mnogo vzrokov, ki so malenkostni, vendar po osodopolni za knjižnico.

Zato bi bilo boljše, da bi krajevna društva podpornih organizacij osnovala svoje knjižnice. Ta načrt bi se posebno lahko izvedel, ako bi se vse svobodomiselne jednote in zveze združile v eno celoto; ker bi odpadlo medsebojno tekmovanje krajevnih društev v eni naselbini, ki pripadajo k raznim jednotam. Združenje jednot in zvez ni živa potreba le s finančnega stališča, marveč zahtevajo združitev tudi naše kulturne potrebe.

Kdor dela za združitev svobodomiselnih jednot in zvez, dela tudi za povzdigo kulture med našim narodom.

J. T.

— **Samomor v Vatikanu.** V sredo je izvršil kuhar, 30letni Marinelli, v Vatikanu samomor. Skočil je z okna na dvorišče in je bil takoj mrtev. Najbrže je izvršil samomor v pijanosti. Od leta 1870 je to prvi samomor, ki se je izvršil v papeževi palači. Marinellijevo truplo so našli papeževi orožniki. Pri tem pa je prišlo do političnega konflikta. Ko je prišel policijski stražnik do vatikanskih vrat, da bi sprejel truplo, so mu zabranili vstop, ker velja Vatikan za tuje ozemlje in ima v Rimu samem tudi vse pravice tuje države. "Železna vrata" v Vatikanu so meja med papeževo državo in italijanskim kraljestvom. Truplo samomorilčevo je oddal z vsemi ceremonijami lajtnant papeževih orožnikov policijskemu komisarju. Stražniku je niso hoteli izročiti.

— **Morganov testament** dokazuje, da se po smrti lastnika ogromnega premoženja ne deli to premoženje med dediče, marveč da so dediči za vekotrajno združeni kot "trust", pa naj bodo razsipniki kakor Astorji, ali pa varčni kakor Morgani.

GLASILO
Slovenske Narodne Podporne Jednote

Izhaja tedensko.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravništvo:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Velja za vse leto $1.00.

ORGAN
OF THE
SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY
Issued weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY

OFFICE:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Subscription, $1.00 per year.

ALL OF PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL CHICAGO, ILL. 31

Trust lastnikov parnikov in jadrnic.

Samo po sebi se razume, da se bo razvila živahna trgovina z južno Ameriko, kadar bo panamski prekop dovršen. Že danes je trgovina dobro razvita v južni Ameriki. Kadar bo pa prekop odprt za splošen promet, se bo trgovina tako močno razvila, da jo niti primerjati ne moremo z današnjo. Zemlja v južni Ameriki je rodovitna in hrani v svojem osrčju vsakovrstne naravne zaklade, ki tvorijo pri sistematičnem in urejenem izkoriščanju neprecenljiv zaklad. Kapitalisti vseh narodov med njimi tudi kapitalisti Zdr. držav, se pripravljajo za bogato žetev, ki jih čaka na jugu.

Za izkoriščanje zakladov v južni Ameriki je pred vsem potrebna močna in dobro razvita trgovska mornarica. Pri nas je pa trgovska mornarica zelo šibka, ako jo primerjamo z evropejskimi velesilami. Vsledtega je kongres imenoval komisijo, ki naj izdela načrt za pomnožitev trgovske mornarice Zdr. držav.

Tej komisiji dela največje zapreke mednarodni trust lastnikov parnikov in jadrnic, ki se pripravlja, da bi pobasal bogato žetev v južni Ameriki v svojo malho. O moči tega trusta so dale velike tvrdke komisiji razne važne in obširne podatke. Neki gospod Douglas, član eksportne tvrdke v New Yorku, pravi:

"Kdor misli, da je ocean svoboden, se moti. Sploh je to zmota, v katero verjamejo Amerikanci. Vlado nad vsemi oceani izvršuje monopol, ki se je polastil vseh kolonialnih trgovskih zvez naše dežele po železnici in ladji. Monopol je absoluten gospodar."

Nadalje pripoveduje Douglas, da je od šestih ameriških parobrodnih družb, ki so bile svobodne še pred kratkem in so v službi ameriške obrežne trgovine, pet izgubilo svojo neodvisnost. Trgovci imajo proti sebi združene parobrodne družbe, ki jim diktirajo transportne cene. Olajšavo imajo le trust za olje, jeklarski trust in trust za poljedelske stroje, ki so napravili posebno pogodbo z mednarodnim trustom za plovbo po morju, po kateri imajo najnižje cene za vse kraje širom sveta. Parobrodni trust obdržava konference, določi cene in razdeli za prevoz odločeno blago med razne parobrodne družbe. Trgovske tvrdke in eksportne družbe so vsled tega izročene na milost in nemilost mednarodnemu trustu za plovbo po morju.

Kaj se naj proti temu stori? Nekateri predlagajo, da naj bi se ustanovile nove parobrodne črte, ki naj bi dobivale državno subvencijo. Ta predlog je proti zdravemu človeškemu razumu. Nevemo, zakaj naj bi država dajala podporo privatnim družbam, ko bi vendar čisti dobiček šel v žepe privatnih kapitalistov.

Boljši predlog prihaja od čikaških trgovcev, ki poročajo, da naj Zdr. države zgradijo svojo trgovsko mornarico, ki naj bi konkurirala s privatnimi družbami. Komaj je predlog prišel v javnost, so se takoj oglasili privatni oderuhi in so rekli, da je predlog protiameriški in socialističen. Ako v Evropi države lastujejo železnice, ako so Zdr. države zmožne zgraditi panamski prekop, zakaj ne bi lastovale svojo trgovsko mornarico za prevoz potnikov in blaga?

Iz navedenega lahko spoznamo, da oderuhi, ki so združeni v trustih, kot ogromna pošast ogrožajo ameriško ljudstvo. Preiskava o denarnem trustu je pokazala, da o financah v deželi odloča le pest ljudi, ki lahko vsaki trenotek provzroči denarno paniko. Izvedeli smo tudi, da skoraj pri vseh drugih trustih odločajo in igrajo glavno ulogo eniinisti ljudje. Majhen konzorzij denarnih mogotcev vlada v trustih in z njimi ameriško ljudstvo. Kjer se pojavi kakšna priložnost, ki bi lahko koristila ameriškemu ljudstvu, takoj se jo polaste trustovci kot lačni volkovi in si zagotove večji kos plena. Z zakoni se jim ne more priti do živega. Pomagalo bi le še eno sredstvo: razlastitev trustov v korist ameriškega ljudstva.

Ali to lahko izvrši vlada, ki sestoji iz ljudi, ki pripadajo k kapitalističnemu razredu? Do danes še noben razred ni uničil samega sebe. To je bilo še vedno delo izkoriščanega in potlačenega razreda. In tako bo tudi v tem slučaju.

Banke v modernem gospodarskem življenju.

Če gre delavec po mestnih ulicah, kaže le malo zanimanja za banke in njih filialke, ki s kričečimi, daleč vidnimi reklamnimi napisi silijo človeku v oko. Delavec si navadno misli, da imajo banke pomen le za tiste, kateri imajo denar, da ga v njih nalagajo, in za one, ki hodijo k bančnim voditeljem po svete. Ampak to naziranje je zgrešeno: Banka je srce sedanjega gospodarskega življenja in človeku, nepoznavajočemu banke, ostanejo gospodarski odnošaji tuji. Zatorej hočemo v glavnih obrisih podati in razložiti bistvo bank.

Podjetnk ne potrebuje za svoje obratovanje zmerom enake množine denarja. Časi prihajajo in kupčije, ko potrebuje mnogo denarja, potem pa se potreba po denarju zopet zmanjša. V sedanjih časih, ko je v marsikateri tovarni skrčen obrat, potrebuje podjetnik manj denarja, kakor sicer, ker kupuje manj sirovin in izplačuje manjše mezde, ker ne snuje novih naprav in ne naroča novih strojev ali orodja. Ko pa pride zopet čas, ko bo v tovarni dela čez glavo, ko bo delalo več delavcev, ko bo treba kupiti nove stroje, ko se požge več premoga, ko je treba plačevati višje mezde in delo čez čas, tedaj potrebuje podjetnik zopet več denarja. V teku vsakega leta se menjajo pri podjetniku časi večje ali manjše potrebe po denarju.

Kako bi morali podjetniki gospodariti, ako ne bi bilo bank. V slabih časih, ko se kupčije medlo razpletajo, bi morali devati denar na stran za boljše čase, ko se oglasi zopet večja potreba po denarju. Podjetnik bi moral držati tisočake v kasi, da bi ob večji potrebi po denarju lehko naročil nove stroje in sirovine in nastavil več delavcev. To pa podjetnikov nič ne mika. Podjetniki so zaljubljeni v denar, ampak samo zato, ker ima to prijetno krepost, da se "plodi". Ampak plodi se le tedaj, če ne leži mrtev v škrinji in če kupiš z njim delovno moč, ki ti ustvarja nadvrednost. Podjetnikom ni do tega, da bi jim denar ležal v kasi, temvč hočejo izžemati iz delovne moči nadvrednost, da se jim denar pomnoži. Naj kapitalisti ugovarjajo kolikor hočejo elementarni gospodarski resnici, da je njih dobiček le sad izkoriščanja; sami vedo najbolje, da mrtev denar nič ne donaša. Dva goldinarja, v kasi drug na drugem, ne dobita mladiča. Denar se množi le, če se uporablja za izkoriščanje delovne moči. Podjetniki so našli prav primerno ustanovo, da zbirajo denarne drobtine, ki bi se sicer kot denarne rezerve povaljevale v njihovih kasah, in da ga oddajalo tja, kjer se lehko uporablja za izkoriščanje delovne moči. Ustvarili so si takorekoč posredovalnico dela za denar, da ga pošljejo, ako izgubi pri enem podjetniku delo, tja, kjer se lehko uporabi za zajemanje nadvrednosti. Ta ustanova je banka.

Ako ima železarna na Jesenicah denarja čez potrebo, ga ne dene v kaso, temveč v banko. Seveda ne zastonj; banka se mora zavezati, da bo plačala obresti. Banka more plačati obresti, ker denarja ne položi v svojo kaso, temveč ga posodi podjetniku, ki ravno potrebuje denarja, a ga nima dovolj, recimo tovarni za municijo, ki ima polne roke dela. Ta tovarna potrebuje denarja za sirovine in za delavce, ki jih mnogo več nastavi. Tako se denar jeseniške železarne uporabi v tovarni za municijo. Banka plača železarni obresti, tovarna za municijo pa banki. Seveda mora municijska tovarna banki več plačati, nego plača banka železarni, sicer banka ne bi imela dobička. Iz navedenega je jasno, kje je izvirek obresti: Banka plača obresti, ker jih dobi od municijske tovarne; municijska tovarna jih plača, ker izžema iz delavcev nadvrednost.

Banke zbirajo denar od kapitalistov, ki ga ne potrebujejo, ki ga oddajalo onim, ki ga potrebujejo za uporabo. Ampak denarja bankam ne posojajo samo kapitalisti, temveč tudi pripadniki drugih slojev, ako imajo denar. Naravnost — ali po ovinkih, ako hranilnice in kreditne zadruge posodijo bankam denar na obresti. Uradnik, ki si je kaj prihranil, delavec, ki je kaj podedoval, nese denar v banko. Rad bi imel obresti, pa nese denar v banko. Rad bi imel obresti, pa nese denar v hranilnico ali pa kar naravnost v banko. Tako romajo prihranki vseh družabnih razredov v banko, ki jih zbira, da jih uporablja za ustvarjanje nadvrednosti. Kakor goba vodo, tako vsrkavajo banke vase vse denarna drobce, ki leže raztreseni, in jih dajejo obrtnim in poljedelskim kapitalistom — in trgovcem seveda — da se denar uporabi za ustvarjanje nadvrednosti in da del te nadvrednosti ostane banki za obresti. Tako je velik del družabnega bogastva v rokah bank. Ni njihov denar, temveč zaupan denar, ampak v bogastvu je moč in v zbiranju raztresenih denarnih drobcev nastaja velika moč. Banke dobivajo tako rastočo oblast nad vso družbo in pred vsem nad industrijo.

Oglejmo si stvar na avstrijskih bankah. Ako vzamemo sedem največjih avstrijskih bank, vidimo, da razpolagajo z naravnost ogromnimi vsotami. Avstrijski kreditni zavod' ima lastne delniške glavnice 150 miljonov kron. Čedna vsotica! Ampak s temi bornimi 150 miljoni bi ji ne bilo mnogo pomagano in ne bi imela velike moči. Njena moč sloni na tem, da ima tuj denar, vloge. Ako pogledamo bilanco "Kreditnega zavoda", vidimo, da banka ne razpolaga samo z lastnimi 150 miljoni, temveč tudi z 900 miljoni tujega denarja, torej z dobro miljardo. Denar, s katerim razpolagajo direktorji banke, je izposojen denar; ampak z njim razpolagajo, kakor se jim zdi, dokler ga imajo. S tisoč miljoni se da marsikaj napraviti v družbi, v kateri je denar sveta vladar. V drugih bankah so razmere podobne; v nekaterih je razlika med lastnim in tujim denarjem še mnogo večja, n. pr. pri "Zavodu za zemljiški kredit," ki ima lastne glavnice le tretjino glavnice "Avstrijskega kreditnega zavoda", namreč 54 miljonov, a izposojenega denarja nima nič manj kot 640 miljonov, izposojenega od kapitalistov in drugih ljudi na zastavna pisma, zadolžnice in v obliki vlog. Tako se zbira v njenih kasah dvanajstkrat večja vsota, kot ima lastnega denarja. Seveda mora ta denar tudi vračati. Ljudje prihajajo in pravijo: "Posodil sem vam, dajte mi nazaj!" Ampak kaj za to, ko dotekajo zmerom nove vloge, tako da je množina zaupanega denarja precej stalna. Le ob krizah, ob vojni nevarnosti so vračila mnogo večja od novih vlog in se zmanjša množina bankam zaupanega denarja. Ko mine vojna nevarnost, se denar zopet vrne.

Napredek.

Včasi majhna časnikarska vest, ki jo prinesejo dnevniki brez komentara, oznanjuje, da kultura nevzdržema napreduje. Majhna časnikarska vest pripoveduje, da namerava Chicago-Milwaukee & St. Paul železniška družba uvesti na vseh svojih progah v Idahu in Montani električni obrat. Potrebno električno silo bo dajala ogromna elektrarna v Great Fallsu, Mont.

Gotovo nihče ne dvomi o tem, da je para revolucionirala proizvodnjo in pripomogla, da se je kapitalizem mogočno razvil. Ko je človek upregel električno silo v svojo službo, je bilo očividno, da bo elektrika nekega dne nadomestila paro in bo služila človeku kot gonilna silna za lokomotive in stroje v tovarnah. Težkoča pri uporabi električne sile ni bila v tem, da bi mogoče ne znali proizvesti električne sile. Največje ovire je delal prenos električne sile brez velike izgube na velike daljave. Danes je ta problem rešen vsaj do gotove meje, kar potrdi sklep zgoraj omenjene železniške družbe. Še pred kratkem so elektrotehniki bili mnenja, da se električna sila ne da odvajati na velike daljave, da bi se izplačalo jemati silo iz velikih elekričnih central,v katerih se s pomočjo vodne sile proizvaja električno. Prvi poskus se je obnesel pred kakimi dvajsetimi leti v Frankobrodu ,ko so spravili v obrat stroj potom električne sile, ki so jo dovajali iz daljave 175 km. Takrat se je čudil vest svet. Ali ta poskus je dokazal, da se lahko ta problem reši, ki je za človeštvo velikega pomena. Danes lahko pošiljamo velike množine električne sile na velike daljave, ki jih lahko vporabimo, da gonijo stroje za produkcijo ali lokomotive. Ako je električni centrali v Great Fallsu mogoče pošiljati električno silo za železniški obrat na daljavo 465 milj, potem bodo tudi druge železniške družbe sledile temu zgledu in parne lokomotive bodo izginile z železniških prog. Mogoče v tem oziru pretiravamo, vendar je pa to izvedljivo, ako se lahko močan električen tok odvaja na velike daljave.

Železniške družbe gotovo ne spreminjajo parni obrat v električnega, ker v upravnem svetu sedijo ravnatelji, ki so idealisti in hočjo ljudi rešiti nadležnega dima, marveč odločajo pri tem le materielni interesi. Tehniki so izračunili, da je železniški obrat z električno silo cenejši kakor s parno. Vsaka konjska sila, ako se rabi v obratu električna sila, jih stane na leto le $40, mejtem ko jih stane pri sedanjem parnem obratu $150. Ne more se tajiti, da St. Paul železniško družbo stane precej dobava premoga. Ali obratni troški so tako različni, da bodo tudi druge železniške družbe sledile zgledu St. Paul železniške družbe, dasiravno dobivajo premog ceneje. Električni obrat pa prihrani tudi mnogo delovne sile.

S tem smo zadeli senčnato stran tega vprašanja. Ako se prihrani na delovni sili, potem to pomeni, da je večje število delavcev postalo nepotrebnih in železniška družba jih na kratko odslovi, ker jih ne potrebuje. To so žrtve, ki jih morajo polagati delavci v kapitalistični človeški družbi na altar napredka.

Mislimo si, da bi se električni obrat upeljal v vseh tovarnah, plavžih in na vseh železnicah. Saj je tudi vodstvo jeklarn v Pittsburgu pred kratkem izjavilo, da hoče uvesti električno silo v svojem obratu, da se več prihrani. Koliko bede bi provzročil ta napredek med delavci, ako bi se vsepovsod upeljala električna sila v obratu? Kdo naj to pove ali izračuni? Delo se olajša, proizvodnja se pomnoži. Ali za kakšno ceno? Tisoče in tisoče delavcev se pahne na cesto in nihče se ne briga zanje, kaj bodo jedli, kje spali in s čim oblačili. Izročeni bodo bedi in pomanjkanju. Hodili bodo zaman od tovarne do tovarne in prosili za delo. Povsod bodo dobili kot kot je v navadi enoinisti odgovor: delavcev imamo preveč. Kako usodepolno bi učinkovalo, ako bi se vodna sila, kjerkoli je mogoče, uporabila za proizvajanje električne, v naši človeški družbi na rudarsko obrt. Tisoče in tisoče premogarjev bi bilo brez dela, ker bi se potrebovalo mnogo manj premoga kakor pri parnem obratu.

Fino urejena je današnja kapitalistična človeška družba, v kateri vsaka pomembnejša iznajdba prinese delavcem gorje in bedo, kapitalistom pa pomnoži njih premoženje, mesto da bi koristila vsem ljudem. Zato pa skrbimo, da kapitalistična človeška družba postane le človeška in da odpade besedica kapitalistična. Koliko preje se to izvrši, toliko bolje za delavce.

Rudokopstvo.*

V starem veku rudniški delavci niso bili svetovni ljudje, temveč sužnji, ki so se ponajveč rekrutirali iz vojnih ujetnikov. V srednjem veku pa so bili rudarji svobodni možje in pravoveljavni udje zadrug.

Družabno življenje v srednjem veku se je odigravalo v zadrugah. Zadruge pa so se ločile v deljive in nedeljive.

Vsaka uzadružnjena družina je imela v vasi kos zemljišča, kjer je stala hiša in pa gospodarsko poslopje. To je bila posebna družinska lastnina. Poleg tega se je tudi polje izločilo iz skupne zadružne posesti in se razdelilo po gotovih določilih med posamezne uzadružnjene družine.

Pašniki, gozdovi, voda in pota pa so ostali skupna zadružna lastnina; vse to je tvorilo skupno last zadruge. Toda ta skupni delokrog zadruge se je manjšal v teku časa, deloma vsled množitve prebivalstva, vsled česar so nastajale nove vasi in selišča, katerim se je iz dosedanje skupne posesti moralo odstopiti novo polje za potrebne njive, deloma vsled omejitve lova in živinoreje v korist poljedelstva samega; vse to je razširjalo delokrog deljivega na škodo nedeljivega dela zadruge.

Kolikor je imel v začetku vsak zadružnik v deljivem delu zadruge posestva užitne pravice — ravnotolike so bile njegove užitne pravice v nedeljivem zadružnem delu. Kako se je skupno zemljišče obdelovalo, o tem je odločevala cela zadruga.

Zadruga je določevala užitek paše, pobiranje in spravljanje listja, lesa in drv v gozdu. Tudi o pridobivanju kamna je odločevala skupna zadruga. Vsak zadružnik je bil pod gotovimi pogoji opravičen — te pogoje je določila zadruga sama—lomiti in si pridobivati kamenja ter ga po svoje uporabljati.

Skoraj povsod pa je veljalo delo za pridobivanje kamna kot manj potrebno; bilo je potrebno le v izrednih slučajih. Drugače pa je bilo tam, kjer so se našle žile soli, železa, srebra ali pa celo zlata.

Polje se je razdeljevalo le za izvrševanje poljedelstva; če se polje ni obdelovalo, potem je zopet zemlja pripadla nazaj k skupnemu zadružnemu zemljišču. To se je zgodilo takoj, kakor hitro se je začelo na zemlji kopati. Ker so bile rude drage, je bilo treba le rudo odkriti, in dotična zemlja je bila za posameznega posestnika že izgubljena. Šlo je celo tako daleč, da je že slutnja sama, da se v zemlji nahaja ruda, zadostovala, da je zadruga posameznemu posestniku zopet odvzela dotično zemljo. Želja po najdbi bogatih rud je bila tako velika, da je naposled dobil vsak zadružnik pravico iskati in kopati rudo, kjerkoli je hotel. Lastnik zemljišča mu ni smel pri tem delu delati zaprek; pravico je imel do odškodnine, ki je izvirala iz tega. V starih knjigah se čita, da je pravica do rudosledstva močnejša od kralja, vojvode ali grofa, ker nihče nima pravice zabranjevati kopanja v to svrho — tudi pod lastno hišo ne. Ta pravica je veljala v krajih, kjer se je kakršnokoli vrednost predstavljajoča ruda našla in je občutno omejevala zasebno lastnino.

Prvi rudniki so bili zelo enostavni. Bile so to le dnevne stavbe, navadne jame, iz katerih se je pridobivala ruda. En sam človek je lahko delal. Skupni užitek take primitivne jame, kakor se je to godilo n. pr. s pašniki, pa ni obveljal. Zadruga je odkazala take posamezne kraje svojim članom v užitek. Ker pa so vrgle različne jame tudi različen dobiček, je moral sleherni kopač odrajtovati zadrugi neki delež svojega dobička. Kakor hitro pa je kopač svojo jamo opustil in zapustil, je izgubil vse pravice do nje.

Kdor je rudo našel, je imel tudi predpravico do kopanja, ne pa tisti, ki je imel dotični kos zemlje v posestni oblasti. Ta najdeniška pravica se je obdržala do današnjih dni.

Pri manj dragih mineralijah je rudokopstvo dolgo časa ostalo na nižji stopinji obrata, tako posebno pri premogokopih. Zakaj to, kar se je tiste čase pridelalo v jami, ni zadostovalo faktičnim potrebam. Delala se je torej s tem dobra kupčija. Od roke do roke, od vasi do vasi so šle rudnine za tedanje razmere jako daleč po svetu. Posebno je to veljalo za kovine, rabljive za napravo orožja. V Skandinaviji, Nemčiji, Švici, Francoskem, Angleškem, Italiji se dobe kamenite sekire, napravljene iz kamenja nephrit. Tega kamenja v Evropi ni najti, in se je že davno dobivalo iz Azije, — dokaz, kako daleč se je transportiralo blago že v starih časih. Kar velja danes le za žlahtne kovine, recimo zlato, katerega vzame vsakdo in ki ga ni nikoli preveč, je veljalo v začetku produkcije, ki je bila na prodaj, tudi za železo, baker, tudi sol. — Vsi so hoteli biti rudokopi.

Prvotno so se kopale samo jame, ležeče na skupnem (nedeljivem) zemljišču zadruge. Ali kaj se zgodi, če se najde v zemlji, ki je zasebna last kakšne družine, ruda, mineralije, ali kar se je še večkrat pripetilo, da so zopet začeli delati v rudokopih, ki so jih nekdaj kopali že Kelti ali pa Rimljani? V takih krajih je važnost kopanja, lomljenja in izvažanja rude postala večja in koristnejša od samega poljedelstva. N. pr. mineralije so povsod potrebovali in iskali, pa le malokje našli. Kmalo se so tedaj pričeli od skupne organizacije izkoriščati ti zemeljski zakladi in sicer tudi preko lastne potrebe. Pridobljena ruda se je potem izmenjavala za druge produkte. Tako se je pričela s temi mineralijami naravna kupčija. Rudniški kraji so ležali navadno v hribovju, kjer se s poljedelstvom ni dalo mnogo doseči. Naravno je, da je v takih krajih tembolj pešalo poljedelstvo, čimbolj se je razvijalo rudokopstvo. Boljinbolj se je posest odtegovala poljedelstvu in živinoreji in vedno več ljudi se je pečalo z rudokopstvom.

Rudokopstvo žlahtnih kovin pa se je zelo kmalu povspelo tudi do višje obratovalne tehnike. Rudokopi so postajali vedno večji, vedno kompliciranejši in tudi nevarnejši. Nemogoče je postalo, da bi vsak, ki mu je bila ta ali ona jama dodeljena, kot rudar (Gewerke) še dalje kopal kar na svojo pest, kakor bi ravno kazalo. Različne jame so boljinbolj postajale druga od druge odvisne. Več posameznih jam je začelo tvoriti neko enotnost. Četudi so se posamezniki upirali, da ne bi izgubili kakih pravic do lastnih jam--podjetje samo je vendar postajalo vsled raznih tehničnih potreb skupnejše. Zadružni uradnik, ki je doslej posamezne jame ali rove le nadzoroval — rudniški mojster— je postal voditelj skupnega podjetja.

Rudniki, kjer je tako daleč, pa so bili tudi tako bogati, da so dohodki zadružnike (podjetnike, Gewerke) preživljali tudi brez— dela. Lastniki jam (Gewerki) niso več sami kopali, počasi so prepustili to nevarno delo drugim— svojim hlapcem. Ti so postali knapi (rudarji), njihovi gospodarji pa kapitalisti.

Število hlapcev se je pri bogatih rudnikih množilo boljinbolj. Pridružili so se jim pa tudi delavci iz topilnic, kjer se je z sirove rude dobivala kovina. Naposled so prišli tudi rokodelci, ki so pripravljali potrebne in koristne stvari. V takih krajih so se nastanili tudi trgovci. Nastala so mesta, v katerih so zagospodarili kot velika manjšina prvotni zadružniki — kopači, sedaj kot "rudniški in topilninski gospodje."

Kakor čudno so se razvile te rudniške zadruge, ostale so vendar zadruge. Tu je poljedelstvo izgubilo svoj pomen, nasprotno je postal gozd važen. Gozd je namreč dajal drva za plavže, v katerih so se pridelavale potrebne kovine. Kjer se je torej ohranila stara zadružna ustava, so se zadruge izpremenile v gozdne zadruge.

(Nadaljevanje.)

*) Prim. Kautskega Geschichte des Socialismus. I. zv.

— **Delavec**, od tebe zahtevajo, da si s poštenim zasluškom zadovoljen. Zakaj ne zahtevajo, da bi bil tvoj delodajalec zadovoljen s poštenim profitom?

— "**Mi ti damo** delo in ti imaš jesti", pravi kapitalist. Napočila bo doba, ko bodo rekli delavci: "Kdor ne dela, naj ne je."

Slovenska Narodna **Podporna Jednota**

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: Jakob Miklaučič, Lock Box 3, Willock, Pa.
I. Podpredsednik: Martin Štefančič, R. R. 2, Pittsburg, Kans.
II. Podpredsednik: Louis Skubic, 2727 S. 42nd Crt, Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale, ave., Chicago, Ill. Tel. Lawndale 4635.
Blagajnik: Martin Potokar, 1625 S. Centre ave., Chicago, Ill.
Zapisnikar: Jožef Kuhelj, 9476 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Anton J. Terbovec, Box 25, Denver, Colo.
Dragotin Pogorelec, 508 Moffat St., Pueblo, Colo.
Thomas Golob, Cor. 8th & Wright St., La Salle, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, 510 W. 3rd st. Duluth, Minn.
Martin Železnikar, Box 276, Barberton, O.
John Šarc, Box 131, Evergreen, Alta., Canada.

UREDNIK "GLASILA":

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 2842 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja,, na predsednika nadzornega odseka A. J. Terbovcu.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvzemši spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu 2821 40th Ave., Chicago, Ill.

Marco Visconti.

Zgodovinski roman. Italijanski napisal Tommaso Grossi.

"Hočete torej pustiti, da umrje sin vašega služabnika, ne da bi pregovorili zanj in skušali rešiti mu življenje, tisto življenje, katero je on dobrovoljno postavil v nevarnost za vas in za svoje ljudi?" mu je rekla Ermelinda.

"O ti moj Bog! dobro veste, da sem že tako na sumu pri opatu... In pa nazadnje kak upliv in kako moč imam jaz čez Markovo srcé, da bi se mogel toliko predrzniti?"

A tu je priskočila na pomoč prosečim grofova sestra: "Kaj?" je dejala, "mari niste vi najmilejši Markov prijatelj, niste vi sami tega že tolikokrat povedali, in pa mari ne vejo že vsi tega? In vi se še pomišljate, ko se gre za to, da bi rešili svojega služabnika?"

"Oh, moj Bog! Če bi jaz mogel . . . "

"Morete že, in tudi morate to storiti!" je silila vanj sestra.

"Slišite!" je zopet poprijel Ottorino, "na večer, ko se Marko poslavlja od svojih prijateljev, pri veselici, v splošni radosti vam pač ne bo mogel odbiti prve vaše prošnje, — on je dobrega srca.... Recite mu, da je hrabri mladenič obsojen na smrt, ker je rešil svoje nedolžne vaščane iz krempljev razbrzdane sodrge; recite, da je to vojak, ki se je že bojeval pod kačjim praporom ter ga s svojo krvjo oškropil, naj torej ne dopušča, da bi neustrašeni bojevnik moral umreti kot hudodelnik; recite mu, da Lupo ima očeta in mater . . . "

Tedaj je grof Del Balzo uprl svoj pogled proti vratom, od koder je zaslišal jok in stok. Vrata so se odprla, in v dvorano so stopili sokolar, Marijana in Lauretta, vsi objokani, bledi in zdelani od žalosti in strahú. Ambrož je pokleknil pred noge svojega gospodarja, objel ga za kolena, in gledaje ga s široko odprtimi očmi je skušal izreči kaj, a prihajalo mu je iz grla le neko nerazumljivo in pretrgano stokanje. Videlo se je, kako so se mu ustnice tresle, in slišalo, kako so mu zobjé klepetali kakor od mrzlice. Vsi so upirali pogled le na-nj; zdelo se je, kakor da bi bili celo njegova žena in hči začasno zaustavili svojo žalost, da bi opazovali tisto mnogo hujšo, katero je kazal on.

"Moj sin! moj sin!" je zaklical nazadnje z veliko težavo, izgovarjaje besede, "oh, rešite mi mojega sina!"

Grof se je pripognil, da bi ga vzdignil. A on je sklonil glavo in mahaje z roko po zraku: 'Ne,' je upil, "pustite me tu, pustite me umreti tu; jaz ne vstanem od tu, dokler mi ne obljubite, da ga rešite!"

"Storim zanj vse, kar mi bo mogoče. Ej Ambrož, ustani, osrči se! Obljubljam ti, da bom prosil zanj; daj, pomiri se!"

"Ali ste slišali?" je dejala tedaj Marijana, "gospodar vam je obečal! Tedaj pomirite se, zaupajmo v Boga in ne obupajte!"

"Ste li mi obečali, ali ste mi obečali zares? Oh, recite tistemu možu, v katerega rokah je življenje mojega Lupa in kateri mi ga more z jedno besedo vrniti zdravega, recite mu, naj se tudi on spomni svojega očeta, ki ga je tako srčno ljubil . . . In ako opat hoče na vsak način kako zadoščenje, sem tu jaz, ista kri, isto meso . . . jaz, ki sem mu to svetoval, krivda je moja, on je le ubogal očeta". — Ko je na to videl Ottorina, katerega je bil poprej v prvi zmešnjavi spregledal, je mahoma vstal, in idoč proti njemu bolj odločno nego spoštljivo: 'Vi ste dolžni rešiti ga,' je dejál, "vi ki ste ga spravili v sedanji njegov položaj."

"Kje ste z glavo?" je tedaj takoj ostro posegla vmes njegova žena, "ali se na tak način postopa s tako dobrotljivim vitezom, ki skuša storiti zanj vse, kar le more, in ki je tu ravno zaradi tega?"

"O, Bog vas blagoslovi!" je zavpil Ambrož ves razveseljen. "Odpustite mi; ne zamerite ubogemu očetu, kateremu se od žalosti meša v glavi, da ne ve več, kaj govori in dela. Urno, ne zgubljajte časa, pojte, pojte, in vrnite se kmalu ter prinesite mi življenje mojega sina!"

Otrite si oči, ga je grof tolažil: "Ne dvomi, vse storim zanj, kakor da bi bil moj sin." Na to je namignil Bici in sestri, naj gresta za njim, in so se napotili. Lauretta, ki je ves čas le jokala in zdihovala, je stekla pred Bice v trenotku, ko je šla iz dvorane, ter jej je stisnila in poljubila roko, orosivši jo vso s solzami; izustiti ni mogla besede, a prošnja je bila pač več kot dovoljno izražena v njenih očéh, v obličju, v celi osebi.

Pred vratmi v sprednji dvorani so našli Bernarda, drugega sokolarjevega sinú, ki je stal tam kakor kip ter jih čakal.

Že poprej, ko je bila Lauretta naznanila strašno novico v hiši, kjer je bila zbrana vsa sokolarjeva družina, je Marijana, vedno zamaknjena v tega svojega čuka, imela svoje zaupanje le v njega; zato mu je bila rekla le hitro: "Tu morate vi, Bernard, pomagati! Brž tecite doli h gospodarju, vi, ki znate govoriti. Mi smo zabiti ljudjé, ali vi si znate zmisliti prave besede, ki človeku srcé ganejo." Ubogi trape je začel premišljevati, kaj bi rekel, kako bi rekel; toda Ambrož je bil med tem že stekel doli po stopnjicah in za njim tudi mati in hči.

Ko je tedaj ubogi oče klečé pred gospodarjevimi koleni prosil z besedami, ki prihajajo iz srca in tudi v srcé segajo, z besedami, katere umetnost občuduje in bilježi spoštljivo, da bi jih posnemala, je žena v svoji trmasti abotnosti mislila za se: oh, ti ljubi Bog! samo joče in javka! kaj je vredno vse to? tudi jaz bi znala tako; če bi bil prišel Bernard, on bi znal vse drugače govoriti. Zato, ko je tudi ona stopila z drugimi v sprednjo sobo in ga je zagledala tam pri vratih, se je vsa razveselila, in prijemši ga za roko, mu je pravila: "O govorite vi ž njim, govorite, mi nismo vedeli kaj reči."

Tedaj se je on postavil pred grofa, in mrzlo, kakor tisti, ki izgovarja propoved, izučeno na pamet, je začel: "Akoravno Lupo... Dasi tisti izgubljeni moj brat..." Toda oče ga je prijel za ramo in potegnil v stran rekoč: "Pusti, naj gre v božjem imenu!"

Tako rešen od sitneža, je gospodar šel naprej, a Bernard je ostal ondi na svojem mestu kakor kol, nepremičen in grozno dolg, z rokama, visečima ob bokih, ter z odprtimi ustmi.

ŠTIRINAJSTO POGLAVJE

Med tem je bila v Markovem dvorcu že začela veselica. Neštete sveče so razsvetljevale dvorane; z obilo svetlobo so še pomnoževala velika stenska zrcala v zlatih okvirjih. V tem morju umetne svetlobe so se čarobno lesketale ovratne verižice, venci in pasovi krasnih plesalk. Sredi veselega šuma, med prijetnim odmevom godbe je Marka mučila neka tajna skrb, njegov duh je bil poln nemira in srda, na skrivnem je preklinjal tisto veselje, ki se je njemu dozdevalo tako prazno, ker se nikakor ni zlagalo ž njegovimi občutki; preklinjal ga je in vendar je moral kazati, da se ga tudi on udeležuje. Sedaj pa sedaj je zapustil plesno dvorano in šel v neko drugo sobo, kjer je pogledal z okna doli na dvorišče, ali bi ne bil morda prišel grof Del Balzo; in ko ni mogel nič videti, je z največjo pozornostjo poslušal, ali se ne razlega po ulici kak topot konjskih kopit; a vse zaman, zunaj se je slišal nepreneham le odmev veseličnega šuma in nič drugega. Torej se je vrnil na svoje prejšnje mesto, kjer je gledal ples, govoril o bojnih igrah, ki so se imele pričeti drugi dan, ter vsprejemal voščila prijateljev k svojemu odhodu v Toskano; ali njegove misli so bile vedno le drugod.

Sit tega dolgega čakanja je šel v svoje najodaljenejše sobe in se zaprl; delal si je silo in stal tam kolikor je mogel dalje časa v upanju, da, ko se vrne, najde že v dvorani zaželjeno osebo; nazadnje je vmešaval v najživahneje kroge, da bi ubijal čas, ki se mu je zdel tako len, večen.

Prebil je kaki dve uri v teh mukah, ko je nazadnje vendarle prišel grof s hčerjo in sestro. Marko je bil ravno na nasprotnem koncu dvorane, ko je vstopila deklica, bleda in zdelana; ko jo je zagledal, ga je spreletela taka milina in ljubezen a zajedno tudi jeza, da se je stresel ves. V kratkih trenotkih, ko jej je čez dvorano stopal naproti, se mu je dozdevalo sedaj, da se bliža angelju, sedaj pa, da gre proti svojemu sovražniku; pokleknil bi bil pred njo, a h krati bi jo bil hotel tudi napasti z grenkimi besedami. Vendar ni dal spoznati tega notranjega boja. Po navadnem vsprejemu je teta prijela Bice za roko ter jo odvedla v neki krog gospa in deklet. Nekatere teh so se divile, druge pa so bile zavidne devojčini lepoti, neki naravni čistosti, katero je bila prinesla s svojih gor, njenemu vedenju ter neprisiljeni ljubeznivosti njene osebe in obraza, po katerem se je razlival še poseben žarek preredke krasote.

Grof Del Balzo je bil ostal sam z Markom. Oba sta prej želela, oba sta sedaj hotela, da bi se med njima vnel razgovor, po katerem sta se jeden in drugi nadejala dospeti do določenega namena. Toda nikdo njiju ni govoril, upajoč, da drugi prvi prebije led in poreče, kaj bi moglo dati povod k razodevanju svojih mislij.

Marko se je začel sprehajati, uni pa je hodil za njim, ne vede, kako bi sprožil govor; pripravljal je v svoji glavi sto uvodov, pa jih zopet zametal; vsak hip je hotel odpreti usta, a vendar ni mogel nikdar priti do tega. Nazadnje se je osrčil in je nekaj omenil o veselici. Toda njegov spremljevalec se ni oprijel govora. Tako je grof nazadnje uvidel, da mu ne preostaja drugega, nego lotiti se stvari kar naravnost. Torej se je velikodušno odločil za to in začel:

"Slišite, Marko, morda se vam bo zdelo, da si preveč svobode dovoljujem, no vaša uljudnost me osrčuje; jaz . . . bi vas hotel prositi neke usluge".

"Uslugo prosite? od mene?" je odgovoril Marko idoč k nekemu oknu, kamor mu je grof sledil. Te besede je izgovoril z jako hladnim glasom, v katerem je bilo zajedno izraženo neko tako ponosno začudenje, da je revež, kojemu so bile namenjene, moral nazaj požreti vse, kar je imel že na jeziku.

Ko je Marko nekoliko pomolčal, kakor da bi čakal odgovor na svoje vprašanje — katerega odgovora pa nikoli ni bilo — je dejal z grenkim in strupenim nasmehom: 'Kaj bi ne mogli izprositi te usluge od Ruscona; on, ki vam mora biti toliko hvaležen, bi vam jo menda utegnil rajše storiti".

Grofu je kri prezebla po žilah, in ves zmeden je jecljal:

"Kako? kaj pravite? jaz ne morem vedeti, da bi bil koga razžalil, še najmanj pa Ruscona, katerega jedva poznam."

"Oh, za to pa le bodite brez skrbi", je zopet poprijel Marko, "on se vam že da spoznati. Rusconi ni tak mož, da bi hotel komu kaj dolžan ostati, da bi ne povrnil uslug, tudi če so storjene od njemu neznane osebe!" To rekši se je obrnil, da bi odšel.

Toda uni, bližajoč se mu vedno bolj: "Vas prosim," ga je rotil, "razložite mi bolje, povejte mi, o čem se gre . . . kajti jaz prav za prav ne vem . . . če bi ne bilo morda radi tistega mladeniča . . . radi Ottorina . . .

Marko, ki ga je hotel spraviti do tega, da bi se jasneje izjavil, ni odgovoril in je le hotel oditi.

"Poslušajte poslušajte me," je prosil grof vedno bolj vznemirjen, "jaz ne vem nič, glejte, jaz nisem ničesa zakrivil . . . sicer mladenič . . . res, ne morem tajiti, se je izrazil, da bi rad poročil mojo hčer; toda jaz sem mu takoj jasno povedal, da se nečem zameriti vam . . . in da bi nikoli ne privolil temu drugače nego le s pomojem . . ."

V Marku je vse zavrelo; on ni mogel brzdati svoje nestrpnosti in je prekinil grofa z vprašanjem:

"Pa Bice, ali se je radovoljno udajala tej ženitbi?" in je čakal odgovor z izrazom razburjenosti, da je grofa kar zazeblo.

"Kaj Bice?" je odgovoril uni omahovaje, "vprašate me o Bici? — Ona bi sprejela tistega ženina, katerega bi jej ponudili stariši — ubožica je tako priprosta, tako nedolžna — verujte mi — prava golobica; in ne misli na drugo kot na svojo mater in name."

"Torej," je zopet vprašal Visconte, "mislite, da ne bo odveč žalostna, če se ta ženitba podere?"

"Žalostna? o, kaj še! ona nima takih muh; jaz že poznam svojo hčer, oh, jo poznam dobro, in nimam najmanjše skrbi za to."

(Dalje prihodnjič.)

Gotova pot.

Zdrava pamet nam pravi, da se naj držimo tistega kar je dobro, ker vemo, da na isto se lahko zanašamo. Kedar poskusimo nekaj, kar ne poznamo, se moramo zanašati na besede drugih. To je zelo važno, kedar si imate izbrati kako zdravilo ali za se ali pa katerega vaše družine. Vi, na primer veste, da je Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino nad več kot dvajset let pomagalo vam, vaši družini in vašim sosedom v slučajih slabe prebave, zaprtja, zgube apetita in drugih neredih prebavnega sistema. Zakaj bi potem poskušali kaj druzega? To zdravilo bo popolnoma izčistilo telo, ne da bi ga oslabilo, bo zboljšalo prebavo in vse ojačilo. V lekarnah. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Mišični revmatizem bo hitro zginil, če rabite Trinerjev Liniment.

(Advertisement.)

Spodaj podpisani iščem svojega prijatelja Mihaela Gabrijelčič, doma iz Gorenjega polja nad Anhovem pri Kanalu na Primorskem. Star je okrog 28 let, majhne črne in krepke postave. Govori slovensko in italijansko. Pred leti je bival v Johnstown City, Ill. Ako kateri rojakov ve za njegov naslov, naj mi ga naznani. Najboljše pa je, da se sam oglasi.

Louis Grebenak,
Saline Co., Wasson, Ill.

(Advertisement.)

VABILO NA VELIKO VESELICO

katero priredi

Društ. "Slavija" štev. 1. S. N. P. J.

združeno z razvitjem nove društvene zastave

v nedeljo, dne 25. maja t. l.

v veliki dvorani

Pilsen Auditorium, 1657-61 Blue Island Ave.,

blizo 18. ceste, Chicago, Ill.

Na programu so poleg druzih, sledeče točke: Slovesno sprejemanje sosednih društev, pohod po mestu, razvitje zastave, govori, šaljiva pošta potom slovenskih razglednic. Pela bodeta obče priljubljena pevska zbora "Slovan" in "Orel". Pri korakanju in plesu bodeta svirali **slovenska godba iz Waukegan-a** in hrvatska godba "**Sokol**" iz Chicage. Na razpolago bodo izvrstne smodke z znakom S. N. P. J.

Začetek točno ob 1 popoldan.

ZA TOČNO POSTREŽBO JAMČI

ODBOR.

Prekinjeno delo.

Naše vsakdanje življenje bi moralo biti tako urejeno, da bi ostali čvrsti in da bi mogli v polni meri uporabiti svoj čas in svoje zmožnosti. To bi učinokovalo na nas, da bi bili zdravi in močni. Noben naših organov ne sme prekiniti svojega dela v škodo celega telesa.

Pa tudi največja skrb včasih ne more preprečiti, da se delovanje kakega organa zmanjša ali da se sploh ne prekine. Dogaja se, da noče želodec sprejemati hrane ali vsaj toliko ne, kot jo potrebuje telo. Včasih prenehajo jetra ali kak drugi organ z delovanjem in posledica je, da človek postane zaprt. V takih slučajih, **ko so oboleli prebavni organi, je najboljše sredstvo**

To vino Vam očisti celi sistem, brez bolečin in drugih neprilik. Ojači Vam tudi prebavne organe in s tem celo telo.

USTVARI DOBER TEK,
POSPEŠI IZLOČITVE IN
OLAJŠA ZAPRTNICO,
NOTRANJE BOLESTI IN KRČE,
GLAVOBOL, ZLATENICO,
KOLCANJE IN BLJUVANJE.

Vspešno je pri vseh takih boleznih, pri kojih trpi želodec in pri kojih opazimo zmanjšanje teka, zaprtnico in slabost. Priporočamo jo pri nervoznosti, povzročeni po neprebavi in pri nerednem perilu, povzročenih po kronični zaprtnici.

V LEKARNAH

JOS. TRINER,

UVAŽALEC IN IZVAŽALEC.

1333.39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Kenilworth.

Roman. Spisal Walter Scot. Poslovenil J. Z.

—Nekoč sem ju srečal v gozdu, — je rekel duhoven. — Bilo je zvečer . . . Varnej je bil zavit v plašč in nisem mogel videti njegovega obraza. Ko sta čula moje korake, sta se takoj ločila.

— Tistega dne, ko je ubežala — je pričel Mumblazen znova, — sem videl služabnika Varneja v njegovi livreji, ko je čakal s konji za cerkvenim zidom.

— Zdaj jo ima v tem gradu skrito! — je vzkliknil Tresiljan. — Lopova smo ujeli in nevem, na kakšen način bi tajil svoje hudodelstvo! . . . Pripraviti se moram za pot. Prijatelji, mejtem pa vplivajte na starega gospoda, da bo izpolnil potrebne listine.

Po tej prošnji se je Tresiljan odstranil.

— Preveč razburjen je, — je menil duhoven. — Prosim Boga, da bi mu dal toliko potrpežljivosti, da bi znal občevati z Varnejem.

— Potrpežljivost in Varnej, — je tiho dejal Mumblazen. — Varnej je bolj premeten kot sirena, bolj ropa željen kakor zmaj, bolj krvoločen kot lev.

— Nevem kako bi v sedanjem stanju sira Hugha pripravili do tega, da bo napisal pravo moč, — je pričel duhoven.

— Badger, ki je vstopil, je slišal zadnje besede in rekel:

— Gospodje, bodite brez skrbi. Stavim svoje življenje, da bo naš gospod drug človek, ko se prebudi, kakor je bil v zadnjih tednih.

— Torej toliko zaupaš leku zdravnika? — je vprašal duhoven.

— Ne v zdravilo, — je rekel Badger, — ker ga je izlila dekla in gospod ni dobil kapljice. Neki človek, ki je prišel s Tresiljanom, je dal gospodu zdravilo, ki je vredno zlata. Govoril sem o marsičem z njim in reči moram, da je vrl kovač. Vse svoje žive dni nisem videl človeka, ki bi toliko vedel o konjih in psih! Kdor je v tem podkovan, ne bo grešil proti kristjanu.

— Kovač! . . . Predrzni fant! Kdo ti je dovolil klicati ga na pomoč. Kdo jamči za tega novega zdravnika! — je vzkliknil duhoven ogorčeno.

— Gospod, bil sem pet in dvajset let v tej hiši. Še vedno sem smel sam sebi dovoliti, da sem dal komu . . . živali ali človeku . . . zdravilo . . . Kedar je treba, pa tudi sebi stavim pijavke, ali si pa dam kri puščati.

Prijatelji Robsarta so se odločili, da to novico nemudoma sporoče Tresiljanu, ki je takoj k sebi pozval kovača Vajlanda.

Ko je Vajland vstopil, ga je vprašal, kdo mu je dal pravico, da je napravil zdravilo za sira Hugha.

— Plemeniti gospod, — je pričel kovač. — Pozabili ste, da sem se seznanil s tajnostmi učenega doktorja Dobudija. Doktor je črtil mene, ker sem več razumel o zdravilstvu kakor on in so nekateri ljudje rajše uživali moja zdravila kakor njegova.

— Človek, nehaj s šalo, — je rekel Tresiljan osorno. — Ako si se norčeval iz nas in dal siru Hughu zdravilo, ki bi mu škodilo, potem boš kmalu spal v gomili.

— Mojster Tresiljan, bodite brez skrbi, — je odgovoril Vajland mirno in odločno. — Badger mi je toliko povedal o vitezu, da sem kmalu spoznal njegovo bolezen. Potem mi je vendar dovoljeno, da sem mu dal zdravilo, ki ga je zazibalo v zdravo spanje, ker je bil počitka potreben.

— Fant . . . Upam, da pošteno ravnaš z nami, — je vprašal Tresiljan.

— Pošteno in zvesto . . . kar se bo dokazalo, — je govoril kovač s povdarkom. — Ali bi mi koristilo, če bi staremu možu storil kaj žalega, katerega tako strastno ljubite. Saj se imam vam zahvaliti, da stric Pinivik sedaj ne ščiplje in trga mojega mesa s kleščami in svojega šila ne vbada v moje meso, da bi prišel na sled satanu! . . . Upam, da ostanem kot zvest sluga v vašem spremstvu. O moji zvestobi bodete imeli vi kmalu dokaze, ko se bo vitez prebudil iz spanja.

Obljuba kovača se je kmalu spolnila. Zdravilo, ki ga je pripvail s posebno skrbnostjo, je učinkovalo najboljše. Vitez je spal dolgo in ko se je prebudil, je bil slaboten, vendar pa boljši sodnik o dogodkih, kakor je bil pred tedni.

V začetku je nasprotoval načrtu, da bi šel Tresiljan na dvor in privedel hčer v hišo očeta, da bi rešil njeno čast, v koliko je bilo mogoče rešiti jo.

— Pusti jo, — je rekel vitez. Ona je sokol, ki sledi vetru . . . Niti zažvižgati bi ne hotel za njo.

Končno so ga prepričali, da je njegova dolžnost hoditi po poti, ki mu jo narekuje njegovo srce in dovolil je Tresiljanu, da zastopa interese njegove hčere.

Podpisal je pravomoč, ki jo je sestavil duhoven. V tisti dobi so bili duhovni tudi svetovalci v pravnih zadevah.

Vse je bilo pripravljeno za odhod Tresiljana. Odpotovati bi bil moral tekom štiri in dvajsetih ur. Pozabili so pa neko važno reč, na katero je mojster Mumblazen spomnil Tresiljana.

— Mojster Tresiljan, vi pojdete na dvor . . . Ne pozabite, da morajo vaše barve biti tam srebrne in zlate . . . Druzih ne poznajo.

Ta pripomba je bila značilna, ki je provzročila tudi predglavico. Za pravdanje in nastop na dvoru je bilo treba v zlati dobi Eizabete imeti dober denar, kakor v kasnejši dobi. Ali tega vsezdravila so imeli prav malo prebivalci na Lidkotu.

Tresiljan je bil siromak. Dohodke sira Hugha so pa vsled njegove pretirane gostoljubnosti snedli, še preden so jih imeli. Vsled tega je bilo potrebno, da mojster Mumblazen reši to vprašanje.

Prinesel je vrečo, v kateri je bilo tri sto funtov zlatega in srebrnega denarja . . . prihranki dvajsetih let, katere je stresel na mizo, ne da bi zinil pri tem besedico, da izkaže hvaležnost za sprejeto gostoljubnost, ki mu je omogočila nabrati ta zaklad.

Tresiljan je spravil denar, ne da bi izgubljal besede. Drug drugemu sta prijateljsko stisnila desnico in s tem izrazila svoje veselje, da je s Tresiljanovega pota zginila največja ovira, ki bi bila lahko onemogočila njegovo pot.

Drugo jutro zgodaj je kovač Vajland zahteval kratek pogovor s Tresiljanom. Razodel mu je, da ga želi spremiti na dvor. Najprvo je poizvedel, ako je Tresiljan zadovoljen z zdravilom, ki ga je dal siru Hughu. Na to se je Tresiljan pohvalno izrekel o njem. Sam je menil, da bi mu Vajland kot spremljevalec mnogo koristil, ker je bistroumen in preudaren.

Ali ni bil Vajland v boju s postavami? Spomnil ga je na klešče Pinivika in zaporno povelje sodnika.

Vajland je zasmehoval nevarnost.

— Gospod, poglejte me! Iz kovača sem se spremenil v služabnika. Če tudi bi ne bil preoblečen, se ne bojim, da bi me kdo spoznal. Le poglejte moje brke, ki sedaj visijo doli. Treba jih je pobarvati črno in navihati, pa me ne bo nihče poznal.

Po teh besedah se je v nekaj minutah spremenil popolnoma v druzega človeka. Navihal je brke in pogladil svoje kodre.

Ali Tresiljan se vseeno ni mogel odločiti, da bi ga sprejel v svojo službo, kovač pa ni odnehal s svojo prošnjo.

— Zahvaliti se imam vam za svoje življenje in zdrave ude, — je nadaljeval kovač. — Plačati vam hočem svoj dolg, posebno od kar mi je Badger povedal, da je vaše potovanje nevarno. Seveda ne trdim, da sem junak . . . železožer, ki se za svojega gospodarja bojuje z mečem in ščitom! . . . Saj spadam med tiste ljudi, ki bolj ljubijo okusen obed kakor boj. Vendar sem prepričan, da vam bom v bojih, ki čakajo na vas, več koristil, kakor kateri pretepačev, ker je moja glava več vredna kot sto njihovih rok.

Tresiljan je še vedno omahoval. O fantu ni mnogo vedel, zato je dvomil, koliko naj mu zaupa.

Še predno se je odločil, je bilo čuti peket konjskih kopit na dvorišču. Mumblazen in Badger sta pa v eni sapi prihitela v sobo.

— Prijezdil je sluga na iskrenem belcu, ki ga še nisem videl v svojem življenju, — je rekel hitro Badger; — na njegovi roki visi srebrn ščit, na katerem je pod grofovsko krono zmaj, ki bljuje ogenj in ima opeko v svojem žrelu, — je nadaljeval mojster Mumblazen. — S seboj je prinesel list z istim znamenjem.

Tresiljan je vzel list in prečital naslov: — Spoštovanemu Edmundu Tresiljanu, našemu ljubemu sodniku . . . Toliko, jezdite jezdite, jezdite . . . za življenje, za življenje, za življenje.

(Dalje prihodnjič).

Udani prijatelj.

(Oskar Wilde.)

Bedak, je vzkliknil mlinar. Prav res ne vem, čemu te pošiljam v šolo. Prav nič se nisi navadil tam. Če bi mali Ivanek prišel k nam, pa bi videl toplo ognjišče, pa naš okusni obed in naš veliki sod rdečega vina, bi ga lahko premotila zavist, in zavist je strašna reč, ki prav lahko pogubi značaje. Za nobeno ceno nečem, da bi se zaradi mene pokvaril Ivanekov značaj. Najboljši njegov prijatelj sem in bom vedno skrbel in čuval, da ga ne premoti izkušnjava. Poleg tega bi me utegnil Ivanek, če bi nas obiskal, prositi moke na posodo, tega pa ne maram. Zakaj moka in prijateljstvo sta dve reči, in ni jih mešati. Dve različni besedi sta in pomenjata dve različne reči. To je vsakemu jasno.

Kako imenitno govoriš, je dejala mlinarica in si nalila poln kozarec toplega piva. Kmalu bi bila zadremala, kakor v cerkvi.

Mnogo ljudi je, ki delajo dobro, je odgovoril mlinar; ampak malo jih je, ki dobro govore. To kaže dovolj jasno, da je govorjenje mnogo težje in tudi mnogo važnejše. In strogo je pogledal čez mizo na svojega malega sinka, ki ga je bilo tako sram, da je globoko povesil svojo glavo, da je zardel in so mu kanile debele solze v njegov čaj. Tako mlad je bil, da mu ne smete zameriti."

"Ali je zgodbe konec?" je vprašala povodna podgana.

"Kaj še," je odgovorila konopljenka, "to je šele začetek."

"Potem ste daleč zaostali za časom," je dejala povodna podgana. "Vsak pošten pripovednik naših dni začenja s koncem, se potem vrne k začetku in konča s sredino. Taka je nova metoda. Nedavno je šel kritik z mladim človekom okolo ribnika, pa sem vse to slišala. Govoril je o svojem predmetu na dolgo in široko in uverjena sem, da ima mož prav, zakaj modre naočnike je imel in plešo na glavi, in kedar je mladenič kaj pripomnil, je odgovoril: Ej! Ampak nadaljujte, prosim, svojo povest. Mlinar se mi je že močno prikupil. Tudi v meni je vse polno lepih čuvstev in zato sva si simpatična."

"Dobro!" je dejala konopljenka in preskočila z noge na nogo. "Ko je zima minila in so jeglici začeli odpirati svoje bledožolte zvezde, je dejal mlinar svoji ženi, da obišče malega Ivaneka.

Oh, kako dobro je tvoje srce, je vzkliknila žena. Vedno misliš le na druge. Pa ne pozabi na veliko košaro za cvetje.

In mlinar je priklenil krila mlina na veter s težko železno verigo in odšel z veliko košaro pod pazduho z griča. — Dobro jutro, Ivanek, je dejal mlinar.

— Dobro jutro, je dejal Ivanek opiraje se na lopato in se smehljal do ušes.

— Kako je bilo pozimi, je vprašal mlinar.

— Ljubeznivo je od tebe, je vzkliknil Ivanek, da me vprašuješ po tem. Trde čase imam za seboj, a sedaj je pomlad in ves srečen sem, zakaj dobro je mojim cvetlicam.

— Pogosto smo se menili o tebi, Ivanek, je dejal mlinar; zmerom smo se vpraševali, kaj je s teboj.

— Prijazno je bilo od vas, je dejal Ivanek; mislil sem že, da ste name popolnoma pozabili.

— Kako govoriš, Ivanek, je vzkliknil mlinar; prijateljstva človek ne pozabi nikoli. To je lepota prijateljstva. Ampak zdi se mi, da ti je tuja vsa poezija življenja. Glej, glej, kako prelestni so tvoji jegliči.

— Lepi so res, je dejal Ivanek; in ves srečen sem, da jih imam v takem izobilju. Na trg jih ponesem in županovi hčerki jih prodam; in z izkupičkom si kupim zopet samokolnico.

— Samokolnico si kupiš zopet? Ali si jo prodal? Kako si bil nespameten!

— Ni bilo drugače, je dejal Ivanek; moral sem. Glej, pozimi so bili hudi časi zame in nisem ga imel beliča za kos kruha. Najprvo sem prodal svoje srbrne gumbe z nedeljske obleke, potem svojo srebrno verižico, potem še samokolnico. Ampak sedaj bom kupil vse to nazaj.

— Ivanek, je dejal mlinar; svojo samokolnico ti podarim. Res je, da ni več prav dobra. Ena stranica manjka in tudi prečke so že precej slabe. Ampak vzlic temu ti jo podarim. Vem, da je velikodušno in marsikdo poreče, da nisem pri zdravi pameti, ampak tak nisem kot drugi. Mislim, da je velikodušnost jedro prijateljstva in povrh tega sem si nabavil novo samokolnico. Ne delaj si nadaljnih skrbi, svojo samokolnico ti dam.

— To je v resnici velikodušno od tebe, je dejal Ivanek in njegov smešni, okrogli obraz je ves žarel od radosti. Lehko jo popravim, leseno desko imam doma.

— Desko, je dejal mlinar; glej, desko potrebujem za popravilo strehe na svojem skednju. Velika luknja je v strehi in žito se bo namakalo, če je ne zamašim. Dobro, da si me spomnil! Čudno je, da dobroti zmerom sledi dobrota. Svojo samokolnico sem ti podaril in ti mi daš svojo desko. Seveda je samokolnica mnogo več vredna kot tvoja deska, ampak kaj je vdanemu prijateljstvu do teh reči. Daj, prinesi desko, da takoj popravim svoj skedenj.

— Dobro, je vzkliknil Ivanek in tekel v bajto in privlekel desko.

— Velika deska ni, je dejal mlinar ogledujoč jo, in močno se bojim, da ti ostane malo za popravilo samokolnice, če zamašim z njo svojo streho. Ampak krivda ni moja. In ker sem ti podaril samokolnico, mi gotovo daš nekaj cvetja. Tu je košara: prosim, napolni mi jo.

— Napolnim naj jo, je vprašal mali Ivanek in gledal plašno, zakaj vedel je, da mu nič cvetja ne ostane za trg, če napolni košaro; in svoje srebrne gumbe bi bil vendar rad dobil nazaj.

— No, veš, je odgovoril mlinar če sem ti podaril samokolnico, ni preveč, če te prosim za malo cvetja. Morda nimam prav, ali mislil sem, da je prijatelstvo, resnično prijateljstvo prosto vse sebičnosti.

— Dragi prijatelj, najboljši prijatelj, je vzkliknil mali Ivanek, z veseljem ti dam vse svoje rože z vrta. Mnogo več mi je do tvojega dobrega mnenja, nego do vseh srebrnih gumbov sveta.

Odhitel je in potrgal sve svoje lepe jegliče in napolnil z njimi mlinarju košaro.

— Na zdravje, Ivanek, je dejal mlinar in se namenil domov, z desko na rami in s polno košaro v rokah.

— Na zdravje, je dejal Ivanek in samozadovoljno kopal naprej, zakaj veselil se je svoje samokolnice. Naslednji dan je ravno privezoval kozje parkeljce nad vhodom, pa je zaslišal mlinarja s ceste. Skočil je z lestve in tekel na vrt in pogledal čez plot.

Na cesti je stal mlinar z veliko vrečo moke na plečih.

— Dragi Ivanek, je dejal mlinar, naprosim te, nesi zame to vrečo moke na trg.

— Oh, zelo žal mi je, je dejal Ivanek, ampak danes imam res dela čez glavo. Vse plezavke moram privezati, cvetlice zaliti in travo ostriči.

— Kako, je dejal mlinar; samokolnico sem ti podaril, pa ni ljubeznivo od tebe, da mi odbiješ prošnjo.

— Ne govori tako, je vzkliknil mali Ivanek; za nič na svetu ne zanemarim svoje prijateljske dolžnosti!

Pa je stekel, vzel svoj plašč in odhitel s težko vrečo na plečih.

Vroč dan je bil in cesta je bila strašno prašna in preden je Ivanek dospel do šestega miljnika, je bil tako utrujen, da bi bil najraje sedel in se odpočil. Ampak hrabro je korakal dalje in dospel naposled v trg. Nekaj časa je čakal, potem pa je prodal vrečo moke za dobro ceno in se takoj vrnil domov; pomuditi se ni upal iz bojazni, da ga na povratku napadejo razbojniki.

(Dalje prihodnjič.)

POZOR! ROJAKI! POZOR!

Sledeče tri pijače so pristne in importirane in izdelane iz zelišč za okrepčanje človega in njegovega zdravja. Te so:

Kranjski Brinjevec,
Slivovic,
Tropinovec,
High Life Bitters, A. Horvatovo Grenko Vino,

katere prodaja A. HORWAT, JOLIET, ILL.

Pozor! Gostilničarji! Pozor!

Shranite moj naslov in pišite po cenik, ker bo v Vašo korist!

Ako k naročilom priložite denar, Vam dam več popusta, kakor jaz zapravim, kedar prodajam in kolektam, ker si prihranim zamudo časa, vožnje in potne troške. Dobiček je torej Vaš!

Moja tvrdka je prva in edina slovenska samostojna tvrdka, ki importira žganje direktno iz Kranjske Prodajam tudi ceneje, ker nimam stroškov z dragimi agenti.

A. HORWAT, 600 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

SLOVENSKO - HRVAŠKI STAROKRAJSK ODVETNIK,
(ADVOKAT)
DR. PERO PERIĆ
office Room 1503-4 City Hall Sqare B'l'd'g
139 N. Clark Street, Chicago, Ill.

Odvetniška pisarna za vse avstro-ogrske in ameriške pravne posle zastopa na vseh sodiščih. Tirja delavske poškodbe v slučaju nezgode in smrti. Prevzema vse odvetniške-sodnijske posle za stari kraj. Kdor želi o moji pisarni podatkov, naj se popraša pri Mr. Martinu Potokarju. -:- -:- -:- Pišite v slovenskem jeziku.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Največja slovanska tvornica za ZASTAVE, REGALIJE, ZNAKE, KAPE, PECATE itd. v Ameriki.

Izdeluje zlate znake za vsa slovenska, hrvatska, češka, slovaška in srbska društva v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik ki je tiskan v vseh slovanskih jezikih in kateremu so priložena zahvalna pisma od poznanih društev.

Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski in hrvatski in je član S. N. P. J., odkaz se je ustanovila.

Kupujte pri nas umetne noge in roke iz kavčuka, hrbtne podpornice, podpornice za izvene. ne noge. Opravo za mrtvoudne ljudi, najnovejše podpornice za ravno dilce. Pasove za kilo, Životne obramnice, elastične nogavice in vse ortopedične potrebščine, bolniško orodje in operaciske potrebščine. Popravljamo vse v to stroko potrebne stvari. Za dame postrežba dam:

American Artificial Limb Co.
1623 Blue Island Avenue, -:- Chicago, Illinois.

Tel. Canal 3879. Odprto od 8. zjut. do 8. zvečer. Pišite po cenik!

Najbolši izdelek iz Pacifika.

Naši vinogradi so v Sonoma, Cal. Komor se izdeluje Franvozki šempanec, različna dobra vina, likerje in žganje po nizki ceni je dobiti pri trgovini na debelo.

F. KORBEL BROS.
INKORPORARINI V CHICAGI, ILL.
1621-1623 W. 12th Street, Chicago, Ill.
Telefon Canal 110. Jan J. Fuček, manager. Pišite v slovenskem.

Pravo česko pivo iz žateckega hmelja.

Naročite si en zaboj pri nas.
Gotovi smo, da Vam bode ugajal.

Tel. Canal 991. J. F. ROUŠAR, ravnatelj

Vesti iz domovine.

LJUBLJANA IN KRANJSKO.

— **Sneg** je napravil na Kranjskem v minolem mesecu, po vinogradih in sadonosnikih ogromno škodo. Prav zaprav sneg ne, pač pa vsled njega nastali mraz. Sneg je sicer odlomil kako vejico in potrgal nekaj telefonskih žic, mraz je pa pokončal do malega vse zgodnje sadje, ki je bilo že v cvetju. Največ so trpele češnje in orehi, a tudi zgodnjim hruškam se občutno pozna in zaradi tega se že na vse zgodaj obeta zopet še večja draginja. Iz Dolenjskega poročajo, da so skoraj vsi vinogradi uničeni. Po snegu je znašala jutranja toplina 3 stopinje pod ničlo.

— **Roparska drhal** se je klatila po raznih kmečkih občinah brežiškega okraja ter je ljudstvo vznemirjala in izvršila več vlomov. Tolpi se je posrečilo ukrasti posetniku Janezu Vratiču iz Brežine 160 K in razne dragocenosti, pri posestnici Ani Stergar v Selah okoli 200 K in druge stvari in pri trgovcu Andreju Krošelj za 420 K blaga. Družba obstoji iz pet do šest članov. Ukradeno blago so odpeljali z vozom.

— **Predrzna tatvina v Šentjerneju.** Ko je na semanji dan v Šentjerneju prišel trgovec Vale zjutraj v prodajalno, je našel prodajalno skoraj prazno. Neznani zlikovci so mu jo po noči skoraj izpraznili in mu odnesli kakor set rdi, blaga za okolo 15.000 K. Brez dvoma so morali blago odpeljati z vozovi, ker drugače take množine ni moogče odnesti. Kradli so kar javno. Ljudje so hodili mimo in so videli v prodajalni ljudi, ki so jemali blago s polic, si ga podajali in ga zlagali, pa to se ni zdelo ljudem prav nič čudnega, ker delajo ljudje v noči pred sejmom skoro v vseh prodajalnah. Veletovi pa menda niso nič opazili in silšali.

— **Pod vlak je legel.** Pri litijski postaji je legel 14-letni, malo slaboumni Žan Vladika na tir pred prihodom vlaka, ki mu je namah odrezal glavo od telesa.

— **Roparski umor v Tolstem vrhu pri Brusnicah.** V vinogradnem hramu v Tolstem vrhu je stanovala 75-letna starka Doroteja Ovčjak, ki je skupovala jajca in druge take reči in se tako preživljala. Živela je čisto sama zase in ni skoraj z nikomur občevala. Bila je na glasu varčne prekupovalke, ki mora imeti tudi nekaj kron pod palcem. Drobiž je nosila vedno v nedriju, in sicer vsake vrste drobiž v posebni cunjici, ker je imela že precej slabe oči. Večji denar 10 in 20-kronske bankovce, je imela shranjene v mošnjičku v spodnem krilu, za katere je pa malokdo vedel. Dne 8. aprila, v torek, je obredla po kupčijskih potih vasi Brusnice in Tolsti vrh in se na to podala v svojo leseno bajto. Skuhala si je koruzne žgance in se nato podala k počitku na ležišče, narejene iz slame in vrbovine. V sredo zjutraj so prišle v vinograd na delo ženske in znanke iz Zapuž. Oglasile so se tudi v bajti Dorotčje Ovčjak, ali našle so jo mrtvo s prerezanim vratom in goltancem in pod njo mlako krvi. Na lice mesta došli orožniki so še dognali, da ima starka prebito glavo in da nima v nedrjih nobenega denarja. Sodna komisija, ki je bila poklicana iz Novega mesta, je konstatirala roparski napad in pobrala vse, kar bi moglo morilca izdati. Zdravnika sta izjavila, da se je moral izvršiti napad zjutraj ali pa še zvečer med jedjo, ker je imela starka v požiralniku še jed. Ropar je moral nesrečnico napasti od zadaj in ji zadal najmanj tri krepke udarce, da ji je črepinja počila, nakar ji je prerezal vrat, da je izkrvavela. Pri njej so našli v spodnjem krilu kakih 60 kron, za katere ropar ni vedel; pobral ji je pa denar iz nedrij. Na sumu imajo več potepuhov, katere so že zaprli. Na Dolenjsko se je odpeljal iz Ljubljane tudi g. Toplikar s policijskim psom na lov za lopovom. Na vratih, kjer je stanovala Doroteja Ovčjak, dobili so krvave odtiske prstov morilca. Policijski inšpektor Toplikar je posnel te krvave odtise prstov. Kakor znano, so aretirali nekega pohajkovalca in sedaj bodo primerjali odtise njegovih prstov z odtisi krvi na vratih, kateri bodo natančno pokazali, kdo je morilec. Pri že omenjenem aretirancu so tudi našli okrvavljene spodnje hlače in pismo. Torej povoda dovolj, da so aretiranca še nadalje pridržali v preiskovalnem zaporu.

— **Mlad samomorilec.** Pri usnjarski tvrdki Deu v Tržiču se je na stranišču obesil 18-letni vajenec. Pravijo, da se mu je omračil um.

ŠTAJERSKO.

— **Cerkveni tat.** V mestni cerkvi v Ptuju je neznan mož ulomil v pušico v križevi kapeli. Dasiravno ga je neka gospa pri tatvini zasačila, jo je tat vendar hitrih nog odkuril. Tudi s ptujskim policijskim psom ga doslej niso mogli dobiti.

— **Ogenj v šoli.** Iz Vojnika poročajo: Začelo je goreti v šoli na Ljubečni. Že pred daljšim časom je morala pasti kaka iskra iz železne peči v strop in je tam tako dolgo tlelo, da je začelo nakrat s plamenom goreti. Nadučiteljevi so s pomočjo sosedov še ogenj srečno zadušili, drugače bi bila cela šola v nevarnosti. V razredu, kjer je ravno gorelo, pa se je vendar vsul strop v spodaj ležečo konferenčno sobo. Škode bo okoli 1000 kron.

— **Nova zima na Štajerskem.** Iz Ivankovčev pri Ljutomeru poročajo: Huda zima je uničila ljutomerske in ormoške vinograde skoraj popolnoma.

— **Dva detomora.** Iz Ptuja poročajo: Otroci so našli na Kasimirjevem travniku mrtvega novorojenčka. Sedaj so se dognale glede tega detomora sledeče podrobnosti: dete je že moralo biti staro tri do pet dni; da bi ne kričalo, mu je mati natlačila v usta razno nesnago, košček lesa se je našel globoko v grlu. Po tem ga je nečloveška mati bila z glavo po zemlji, ker je bila črepinja ubita; ker še otrok mogoče ni bil mrtev, mu je zavila mati prav trdno vrat z močnim trakom. — Iz Maribora pa poročajo, da so našli v greznici hiše štev. 26 Mejne ulice proti Pobrežu truplo novorojenega otroka. Ležal je v greznici najbrže že nekaj mesecev.

KOROŠKO.

— **Nezgoda na kolodvoru.** Iz Borovelj poročajo: Na tukajšnjem kolodvoru je trčil tovorni voz, katerega je lokomotiva povodom premikanja potisnila čez prelaz, v tovorni voz tovarnarja Ivana Stangla. Voz in konj sta težko poškodovana, hlapec Matija Manak pa je dobil lahke poškodbe.

— **Ponarejene krone** krožijo še vedno po Celovcu in okolici. Ponarejeno krono so dobili celo v filijalki avstro-ogrske banke. Oddal jo je baje trgovec z južnim sadjem. Policija je mnenja, da so ponarejene krone in tudi ponarejeni petkronski tolarji, katerih več so dobili pred kratkem, importirani iz inozemstva, bržkone iz Italije.

— **Nesreča na delu.** V okolici Volšperka je zapeljal sin posestnika Kvendlerja težak voz slame kljub opominom očeta, da naj obstoji, na skedenjem. Ko je bil voz na skednju, se je udrl strop in konj in voz sta padla tri metre globoko v šupo. Voznik se je rešil. Škoda je precejšnja, konja so morali pobiti. Konj je bil vreden 1100 kron.

— **Smrtna nesreča z avtomobilom.** V bližini Št. Andreža v lavantinski dolini je stopil stavbinski mojster Karl Eggenberger iz Celovca pred mirno stoječi avtomobil, da ga zopet navije. Naenkrat se avtomobil zažene naprej, podere Eggenbergerja, ki je padel pod avtomobil in divja preko Eggenbergerja dalje v jarek, kjer se razbije. Eggenberger je obležal z razbito črepinjo in umrl na mestu.

— **Tatinsko družbo,** obstoječo iz 6 mladih fantov v starosti od 18 do 27 let, so aretirali v Celovcu. V zadnjem času so bile tatvine v mestu in okolici na dnevnem redu. Tatovi so bili zelo predrzni, obenem pa tudi zelo previdni, tako da jim policija dolgo ni prišla na sled. Po daljšem zasledovanju se je posrečilo žandarme riji pri Sentpetru blizo Celovca, da je zasačila celo družbo in jo zajela na nekem kozolcu.

— **Velika tatvina.** Žandarmerija v Pliberku je dobila ovadbo, da je bilo ukradeno posestniku Jakobu Fereju iz nezaklenjene sobe 2000 kron denarja in sicer 1 bankovec za 1000 kron, za 1000 kron pa drugih bankovcev. Tatvine je sumljiv 19letni delavec Matija Pičko, ki je izginil. Zvedeli so, da se je odpeljal Pičko v smeri proti Celovcu in aretirali so ga v neki predmestni gostilni celovški. Pičko tatvino taji. Pri njem so našli samo 38 kron in srebrno uro in srebrno in zlato verižico. Denar, pravi Pičko, da je prikegljal. Izročili so ga vseeno deželnemu sodišču.

— **Prodajalec človeških kosti.** V Trgu je aretirala žandarmerija znanega cunjarja in prodajalca kosti Josipa Hoferja iz Partscha v Solnogradu, ker je nabiral in kopal po pokopališču človeške kosti in jih prodajal.

GORIŠKO.

— **Sankcija deželnih zakonov.** Cesar je sankcioniral po goriškem deželnem zboru sklenjene zakonske načrte o delitvi skupnih zemljišč in regulaciji nanje se nanašajočih užitnih in podedovanih pravic, o zlaganju gospodarskih pravic, o varstvu planin in pospeševanja planinstva ter je dal obenem poblastilo za sklep pogodbe v zadevi namestitve geometrskega osobja za agrarske operacije.

— **Rozina aretiran.** Iz Gorice poročajo, da so aretirali bivšega tajnika okrajnega šolskega sveta Rozino, ki ima na vesti velike defravdacije uradnega denarja. Rozina je prišel sam v Gorico in se javil oblasti.

— **Nepotrjen sklep.** Starešinstvo v Sežani je seklenilo nakupiti za 200,000 K delnic bodoče električne železnice Občina—Sežana. Deželni odbor pa tega sklepa ni potrdil, ker ni dana še nobena konkretna podlaga, kako se bo to podjetje financiralo.

— **Dve trupli najdeni v Soči.** V Soči so našli dve trupli, in sicer v kanalu v Stračicah. Trupli sta bili oddaljeni eno od drugega le en meter. Enega mrliča so agnoscirali za Josipa Rusjana, ki je pred kratkim izvršil samomor zaradi neozdraviljive bolezni s tem, da je skočil iz pevmenskega mosta v Sočo. V drugem mrliču pa so spoznali Lavrenca Čičigoja, kmeta iz Solkana, katerega so pogrešali že od 16. marca. Izvršil je samomor zaradi slabih gmotnih razmer.

TRST.

— **Strahotno dejanje blaznika.** Iz Trsta poročajo: V ulici Remota št. 5 je stanoval v drugem nadstropju mehanik Franc Šlager, star 33 let, rodom Tržačan. Zaposlen je bil v tržaškem tehničnem zavodu. Bil je oženjen. Njegova žena Roza je bila stara 32 let. Imela sta otroka, ki je bil star poldrugo leto, pri njima je stanovala tudi 73letna tašča, Marija Vianello, ki je rodom iz Tolmina. Neko jutro okolo tri četrt na 8 pa se je nenadoma zaslišal strahovit krik iz stanovanja. Šlager, ki je pred eno uro odšel od doma in se je nato zopet vrnil domov, je, prišedši v kuhinjo, pograbil tamkaj kuhinjski nož s 25 centimetrom dolgim rezilom in ga, ne da bi izpregovoril kako besedo, zabodel svoji ženi v trebuh. Revica se le s strahovitim krikom zgrudila na tla in kri jej je v curku brizgnila iz rane. Zblazneli Šlager je nato pograbil svojega otročiča in mu tudi prerezal z nožem trebuh, da so takoj izstopila creva. Tašča, ki je v groznem strahu in trepetu bila navzoča pri tem mesarjenju, je skušala izviti blazniku nož iz rok, toda ta je zamahnil tudi proti njej in jo težko ranil na desnem pleču. Nož je prodrl celo v pljuča. Udaril je nato še enkrat in jo ranil nad levim očesom, nakar je vrgel nož od sebe in zbežal iz hiše. V ulici St. Martiri je srečal stražnika, kateremu je povedal, kaj je storil. Stražnik ga je odpeljal. Med tem so prihiteli v Šlagerjevo stanovanje sosedje ter poklicali policijo in rešilno postajo. Zdravnik rešilne postaje je nemudoma prišel, a med tem je Šlagerjeva žena že izdihnila. Otročiča in Vianeliovo, ki sta v smrtni nevarnosti, so prepeljali v mestno bolnišnico. Šlagerja so policijsko zaslišali, potem pa so ga odvedli v sodni zapor.

Umor Frančiškana Paliča.

Blamaža literarnega oddelka v avstrijskem vnanjem ministrstvu.

Belgrad. — V Djakovici so obducirali truplo umorjenega frančiškana Paliča. Preiskava, ki sta jo izvršila vpričo evropskih konzulov dva črnogorska in en srbski zdravnik, je dognala, da je bil Palić iz daljave ustreljen, o bajonetnih zabodih pa ni nobenega sledu. Literarni oddelek avstrijskega vnanjega urada je o umoru frančiškana Palića razširjal tatarsko poročilo, v katerem je patrovo smrt opisoval takole: "7. marca se je zbralo v Djakovici in okolici vojaštvo s fanatičnim pravoslavnim duhovništvom, da bi nasilno prisilili katoliško prebivalstvo na prestop v pravoslavje. Okolo tristo oseb mož, žena in otrok, med njimi patra Angela Palića so zvezali z vrvmi in jim grozili s smrtjo, če ne prestopijo. Zadnji je prišel na vrsto pater Palić. In on je bil edini, ki je imel toliko moči, da se je mirno in častitljivo branil opustiti svojo vero. Ko je pater na trikratni poziv in na prošnje prisilno spreobrnjenega prebivalstva trdovratno odklonil prestop, se je odigral grozen prizor, o kakršnem bi vsakdo mislil, da je nemogoč v 20. stoletju v Evropi. Na ukaz pravoslavnih duhovnikov so padli vojaki po patru, mu strgali duhovniško obleko z života in ga tolkli s puškinimi kopiti. Pater se je zgrudil, imel je zlomljene kosti in rebra, nato so pravoslavni duhovniki ukazali vojakom, da naj odnehajo in so vprašali težko ranjenega, če hoče prestopiti. In zopet je odmajal pater z glavo in mirno odgovoril: "Ne, svoje vere ne zapustim in ne prelomim obljube." Nato so patra zopet suvali s puškinimi kopiti, dokler ga ni zabodel vojak z bajonetom v pljuča in tako končal življenje nesrečnika." — To strahotno poročilo sta s posebno slastjo razširjali židovska "Neue Freie Presse" in krščanska "Reichspost."

Gospod pes.

V razredni državi se vsa bitja strogo ločijo po razredih, torej tudi psi. Najnižji so psi, ki morajo delati; psi, ki so vpreženi v vozove, kakor je v navadi v Nemčiji, Franciji in Angliji; psi, ki lovijo podgane, ali pa čuvajo hišo. Za njimi pride srednji pasji stan: psi za šport. Najboljše pa živi pasji aristokrat, ki se v življenju skoraj nič ne loči od človeškega aristokrata.

Na zadnji pasji razstavi na Angleškem, so imeli pasje ute, rezljane iz dragocenega lesa in s kovino obite, v katerih so na mehkih in lascivih blazinah ležali psi. Ute so imele okna, da je lahko "gospod" pes opazoval vse, kar se godi krog njega, ne da bi mu bilo treba zapustiti uto. Raztavljene so bile tudi postelje za pse, z vso potrebno posteljno opravo; svilnate preproge na katerih je bilo z zlato mutkano ime psa; pasji ovratniki, v katere so bili udelani biseri in dragulji; uniformirane pasje strežnice in portretni slikarji.

Pravi angleški gosposki pes ne živi brez strežnice in potretnega slikarja.

Pri londonskih damah so sedaj v največji milosti pekinski psi. To so mala ščeneta z velikimi okroglimi očmi, ljubljenci kitajske matere cesarice Tze Hsi, ki jih je redila s plavutami morskih psov, ptičjimi jetrami, prsi prepelice in s popki čajevega drevja, ki cvete v provinci Hankau. Seveda jim londonske dame ne morejo postreči s kitajskimi delikatesami, ampak se morajo zadovoljiti s piščanci, okusno govedino in mesnim izvlečkom.

Razsoden človek vidi v tem pasjem malikovanju pravi zločin, pravo norčevanje iz vsega, kar nosi človeško obličje. V Londonu gre vsako jutro tisoče in tisoče otrok v šolo brez zajuterka, psi bogatink pa spijo na mehkih blazinah in žro piščance. Bogate dame, ki potrošijo vsako leto lepe tisočake za svoje pse, nimajo centa za otroke siromakov. K večjem prirede vsako leto dobrodelni ples, da časnikarji v dolgih poročilih razpravljajo, kakšne so bile njih obleke in koliko so imele draguljev na sebi.

In take dame prištevajo sebe k boljšim krogom v človeški družbi. Fina družba je to, ki se zanima bolj za pse kakor za ljudi.

Prodajam

Concord vino sodček od -- $20.
Catabia " " " -- $30.
Tropinovo žganje, galona . . . $2.50

Naročilu je priložiti gotovi denar ali poštno nakaznico. Umestno je naročati blago sedaj, dokler so cene še zmerno nizke. Z velespoštovanjem

A. W. EMERICH,
vinska trgovina in distilacija žganja,
vogal Holmes & St. Clair Ave., Cleveland. O.

Vaše kri rabi

popolno izčiščenje v tem času leta. V tem času leta se morajo pregnati iz nje vse nečistosti, s katerimi je obložena. V ta namen vzemite

Severov Kričistilec

(Severa's Blood Purifier)

kateri bo izčistil vašo kri ter s tem pregnal grde in srbeče opahke ki se nahajajo v tem času leta.

Cena $1.00.

Kadar kupujete zdravila, vprašajte lekarnarja za Severova. Ako jih nima vaš lernar v zalogi, naročite jih od nas.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

OBLEKE

Najnovejšega spomladanskega in poletnega kroja za

odraščene može in mladeniče

v največji izberi in najboljše kakovosti

$7.50 do $25.00

THE ATLAS CLOTHING CO.

Vogal Blue Island Ave. in 18. ul.

Jelinek in Mayer vlastnika

B. WEIS & CO.

Destilater in uvažalec

Trgovec z vinom in žganjem na debelo

Kentucky Viskija vsake vrste. Edini prodajalec grenčice "ROOSTER"

1221 Blue Island Av., Chicago, Ill.

Frank Stonich,

brat zlatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom širom Amerike.

Kadar potrebujete ali kupujete zlatnino n. pr. ure, verižice, prstane, broške itd., se obrnite name, ker bodete dobili blago prve vrste.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam znake, prstane, priveske, broške raznih jednot in zvez

FRANK STONICH,

7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 605, CHICAGO, ILL.

HOME SEEKERS' EXCURSION, WAUSAUKEE, WIS.

Poseben vlak za slovenske naselnike, dne 30. maja 1913.

Na ta dan bode nad 10,000 akrov rodovitne zemlje v neposredni bližini cvetočega in prijaznega mesta Wausaukee razprodane samo Slovencem.

Kdor kupi zemljo na ta dan dobi prosto vožnjo in eno kravo za dober začetek.

Kaj je Wausaukee, kaj so farme in kak je svet? Če hočete postati samostojni, pišite še danes za pojasnila, da Vam naznanim podrobnosti in za ta dan posebno nizke cene ter tudi odhod posebnega vlaka iz Chicage v Wausaukee, Wis.

Pridružite se rojakom, ki so že napovedali svoj prihod in ne zamudite te ugodne prilike, ki Vam primore priti do samostojnosti neodvisnega življanja na lastni zemlji.

A. MANTEL, c. o. GRIMMER CO., 133 W. Washington St., Chicago, Ill.

Cene na svetovnem trgu.

Republikanci in starokopitarji se kaj radi sklicujejo na Angleško, češ: tudi v tem paradižu svobodne trgovine, kjer ne poznajo žitne carine, kjer že leta in leta uvažajo zmrznjeno argentinsko meso v neomenjeni množini in pa brez carin, razsaja draginja. Torej: so carine nedolžne na vladajoči draginji. Tako pravijo republikanci in vsi zagovorniki visoke carine. Ampak le počasi, učeni advokatje zemljiške rente! Kaj moramo plačati v Ameriki, ako uvažamo n. pr. pšenico iz tujine? Prvič: svetovno ceno, ki jo opredeljujeta ponudba in povpraševanje po blagu na svetovnem trgu; drugič tovornino in tretjič carino. Uvozna cena tuje pšenice je torej enaka vrsti svetovne cene — tovornine — carine. Kaj moramo plačati domačim veletrgovcem in borzijancem za pšenico? Več ne morejo zahtevati kot uvozno ceno za tujo pšenico, ker sicer bi žitni trgovci dobivali blago raje iz tujine in domača pšenica bi trohnela v magacinih. Ampak tudi nič manj ne zahtevajo, razen če je vsled izredno dobre letine več domačega blaga, kot ga potrebujemo. Navadno je torej cena domače pšenice enaka uvozni ceni tuje pšenice, torej enaka vsoti svetovne cene, tovornine in carine. Zakaj je torej žito drago? Prvič, ker je zrasla pšenica na svetovnem trgu, in drugič ker je carina pognala naše cene še čez svetovne cene. Tudi na Angleškem, kjer ne poznajo carine, se je žito podražilo — ker so zrasle svetovne cene. V Ameriki je pa še mnogo hujše kakor na Angleškem; poleg dražjih svetovnih cen plačujemo pri nas še veliko carino, zato je ameriška pšenica ceneje na Angleškem kot v Ameriki. Na svetovne cene zakonodaja, t. j. ameriški kongres nima vpliva, ampak carino na lehko od pravi. In sicer brez nevarnosti za poljedelstvo! Zakaj carine so bile mogoče potrebne, dokler so padale cene na svetovnem trgu: pri tedanjih nizkih svetovnih cenah nemara domačemu poljedelstvu ne bi bilo obstanka. Danes pa so cene na svetovnem trgu tako visoke, da bi ne šli ameriški farmarji pod nič, četudi bi carina ne podraževala njih žita še preko svetovnih cen. To razlagamo že leta in leta in ve že vsak dojenček: le republikanci in starokopitarji se delajo še zmerom neumne!

Razne vesti.

— **Industrija in delavstvo v Belgiji.** Z ozirom na dogodke v Belgiji je gotovo zanimivo izvedeti nekatere podatke o belgijski industriji in belgijskem delavstvu. Po zadnji oficielni statistiki, ki je pa še iz leta 1896, je v Belgiji vsega vkup 330,000 industrijskih podjetij. Akcijskih družb in zadrug je med temi podjetji le malo, namreč 1250, oziroma 150. L. 1896 je bilo v Belgiji 842,000 delavcev, od teh 196,000 delavk. Leta 1900 pa 865,353 delavcev, med njimi 268,237 delavk. Največja industrijska mesto so Anverza, Bruselj, Gent in Luettich. Mestnih obratov je bilo leta 1896 34, ki se razdele na 24 občin s 1300 delavci.

— **Delovni čas na Francoskem.** Po oficielni statistik za obrate, ki so podrejeni tovarniškemu, oziroma obrtniškemu nadzorstvu, znaša delovni čas osem ur ali pa manj kakor osem ur v 864 obratih, od osem do devet ur v 980 obratih, po devet ur v 11,097 obratih, od devet do deset ur v 5469 obratih, po deset ur v 191,145 obratih, od deset do enajst ur v 30,579 obratih, od enajst do dvanajst ur v 25,691 obratih. Deseturni delovnik velja po zakoniti določbi na Francoskem za vse one obrate, kjer so zaposlene žene in otroci.

— **Rodbinska tragedija.** V Beuthenu se je vrgla na železniški tir žena, ki jo je prihajajoči osobni vlak popolnoma zmečkal. Nesrečnico so spoznali za delavčevo ženo. Ko je prišla sodnijska komisija na njeno stanovanje, je uzrla grozen prizor. Vsi štirje otroci samomorilke so bili obešeni in že mrtvi. Vzrok, ki je gnal mater v samomor in štirikraten umor, je oficielno neznan. Vzrok je bila beda.

— **"Javna pohvala".** Iz Budimpešte poročajo: Ko se je zavedno ogrsko delavstvo pripravljalo na splošno stavko, je izdala socialno demokratična stranka prav veliko knjižic in letakov, v katerih je pozivljala tudi vojaštvo, da naj ne strelja na delavstvo, če bi prišlo do demonstracij, in vabila vojake na vstop v socialno demokratično stranko. Brošure in letake so poslali tudi prestolonasledniku Francu Ferdinandu, vojnemu ministru in oficirjem generalnega štaba. Budimpeštansko zborno poveljništvo je seveda takoj spravilo policijo na noge, da naj prepreči razširjenje letakov s konfiskacijo in je tudi vse ukrenilo, da se ne bi letaki razširili po vojašnicah. Zborno poveljništvo je dobilo seveda po vojašnicah takoj nekaj vdanih "rešiteljev domovine" v osebah podčastnikov, ki so se s tako vnemo posvetili temu delu, da jih je zborno poveljništvo "pohvalilo javno" pred vsem vojaštvom . . .

BRATJE IN SESTRE POZOR!

Glasom sklepa gl. odbora so čeki SNPJ., ki so bili napravljeni pred novim letom, veljavni po devetem maju 1913 le še sestdeset dni.

Čeki SNPJ., ki so bili izdani po novem letu so od dne devetega maja veljavni le še za devetdeset dni od datuma, ko so bili napisani.

Kdor ima ček SNPJ. naj ga izmenja. Do tega zaključka je bil gl. odbor prisiljen, ker do danes še niso vrneni čeki, ki so bili napisani že pred več kakor šestimi meseci. Pri vsaki stvari mora biti red.

Popravek: V zadnjem zapisniku se je vrinila neljuba pomota. Mesto "br. tajnik poroča, da dr. štev. 77 dolguje itd." čitaj: Br. tajnik poroča, da društvo štev. 177 dolguje itd.

Joseph Kuhelj, zapisnikar.

LISTNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVNIŠTVA.

Oglesby, Ill.:

Za izdelovanje umetnega ledu je treba strojev in druzih priprav. Pred vsem je treba gonilne sile: parni, električni ali pa motor na plin, benzin, gazolin, ki goni stroj za izdelovanje ledu. Treba nam je ogromen nabiralnik, v kateri je slana voda, skozi katero so napeljane cevi, v katerih je koncetrirana amonijakova razpuščina ali pa katera druga snov, ki je uporabna za izdelovanje ledu. V nabiralniku so zopet zaboji iz kositra, v katerih je pitna voda, ki se spreminja v led. Da slana voda ne zamrzne, je treba v nabiralniku vstvariti močan tok. Za to je treba zopet dve močni sesalki. Ena sesalka goni vodo v nabiralnik, druga jo zopet sesa iz njega. Na ta način nastane v velikem nabiralniku tako močan tok, kakor da bi tekla skozi njega deroča reka. Slana voda ne zamrzne, pač pa zamrzne pitna voda v kositrastih zabojih. Po dveh urah vzamejo kositraste zaboje iz slane vode, jih oblijejo z gorko vodo in stresejo iz njih led.

Poleg omenjenih dveh sesalk, ki gonita in sesata vodo iz nabiralnika s slano vodo, je treba imeti še eno sesalko, da goni hladno vodo na kondensator, da se snov, ki služi za ohlajenje cevi v nabiralniku s slano vodo preveč ne segreje.

Kdor hoče izdelovati led umetnim potom, mora toraj nabaviti razne stroje in v obratu vse tako urediti, da se izdelovanje ledu izplača.

Da dobite idejo, kako se izdeluje led, je najboljše, da si ogledate hladilnico v pivovarni v Peru. Tam mogoče ne izdelujejo ledu, vendar je princip isti v hladilnici. Razlika je v tem, da skozi hladilnico ne teče slana voda, marveč se hladi direktno le zrak.

Ako hočete svojim prijateljem pokazati princip, po katerem se dela led, tedaj kanite kapljo vode na mizo in postavite nanj steklo žepne ure, v katerega nalite eter. Potem hitro izhlapite eter in steklo bo primrznilo. Hitro izhlapenje najložje provzročite, ako nad etrom napravite močan prepih. Na podlagi takih prikazni so tehniki izumili stroje za izdelovanje ledu. — Pozdrav!

Cleveland, Ohio: F. Hudovernik in A. Peterlin. Dopisa sta izostala v tej izdaji radi preobilega gradiva in izideta **gotovo** v prihodnji. Pozdrav!

IŠČEM SVOJEGA prijatelja, ki je odšel pred osmimi leti v Alasko. Rada bi izvedela za njega tudi njegova hči, ki se nahaja pri meni. Imam mu za poročati važne stvari. Ako kdo izmed cenj. rojakov ve zanj, prosim, da mi sporoči njegov naslov, ali pa še bolje če se sam prijavi.

MATHIAS TURK,
746 Tremont Ave.
Indianapolis, Ind.
(Advertisement.)

SPODAJ PODPISANI iščem svojega brata Tomaža Kavčiča. Pred 5. leti sva bila skupaj v Diamondville, Wyo. Ako kteri rojakov ve za njegov naslov, naj mi ga naznani. Najbolje je pa, da se sam oglasi.

Anton Kaučič, B. 95,
Frontenac, Kans.

KJE JE BRAT ANTON ŠPAN? Zadnji čas je bival nekje v Seattle, Wash. Kdor ve za njegov naslov, naj mi ga sporoči, ker mu zelo hvaležen. Sporočiti mu imam zelo važno zadevo.

Jos. Dernač, Neffs, O.
(Advertisement.)

1913! SVETOVALEC 1913!

Vse, kar morate vedeti o **paketni pošti, poštnih hranilnicah! — Kako postanem državljan.** Najnovejša slovenska izdaja (1913) **z novimi zakonitimi odredbami.** Vse v **eni** lični priročni knjižici. Koristno za vsakogar. **Unijski tisk.** Cena samo 25c. — Naroči se samo pri Bert P. Lakner, 1595 3rd ave., New York, N. Y.

FRANCOZKA LINIJA

Samo 6 dni preko morja!
Ima vse samo brze parnike:
Odidejo vsaki četrtek ob 10 uri zjutraj iz pristanišča.

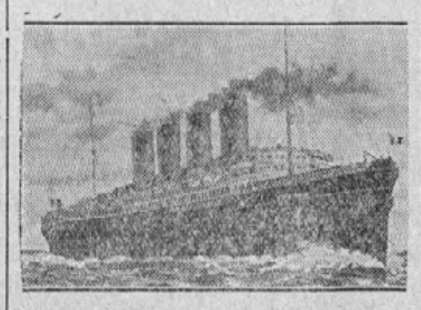

S. S. FRANCE S. S. LA PROVENCE
(novi na štiri vijake)
S.S. LA LORAINE in S.S. LA SAVOIE
So tudi, drugi in tretji razred moderni novi parobrodi, odidejo tudi vsako soboto ob 3 uri popoldan.
S. S. ROCHAMBEAU S. S. CHICAGO
(novi na štiri vijake)
S. S. NIAGARA S. S. LA TOURAINE

MAURICE W. KOZMINSKI
Glavni zapadni zastopnik
139 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

Veliki Slovensko-Angleški Tolmač, obsega slov.-angl. slovnico, razgovore, pisma in navodilo kako postati državljan poleg največjega slov.-angl. in angl. slov. slovarja. Knjiga je nujno potrebno vsim onim, ki se res želijo naučiti angleščine. Cena v platnu trdo vezana (420 strani) je $2. ter se dobi pri **V. J. Kubelka, 538 W. 145. St., New York, N. Y.**
(Advertisement.)

J. S. JABLONSKI
Slovenski fotograf
izdeluje vsa v fotografično stroko spadajoča dela dobro in poceni
6122 St. Clair Avenue.
CLEVELAND OHIO

DR. ADOLF MACH
ZOBOZDRAVNIK
Uradne ure: 9 do 12 dop. 1 do 6 pop. 7.30 do 9 zvečer. Ob nedeljah po dogovoru.
2601 S. Lawndale Av. vogal 26th St.
CHICAGO, ILLINOIS.

Unijske smodke najfinejše kakovosti z znakom S. N. P. J.
dvoje vrst po 5 in 10c — izdeluje po primerno nizki ceni
1.9% od stržene vsote gre v rezervni fond S. N. P. J.! Pismena naročila se zvršujejo točno po C. O. D. Naroča se ne manj kot 1000 smodk po 5c ali 500 po 10c.
Podpirajte domače in bratsko podjetje! Vprašajte za cene!
John Breskvar,
3528 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.

Važno uprašanje!
KDO mi opravi najbolje in najceneje?
Konzularne, starokrajske sodnijske in vojaške zadeve
Javni notar J. Kaker
220½ Grove st
Milwaukee, Wis.

Austro-Americana Parobrodna Družba
Direktna črta med New Yorkom in Avstro-Ogrsko.
Nizke cene.
Dobra postrežba, električna svitljava, dobra kuhinja, vino brezplačno, kabine 3. razreda na parobrodih Kaiser Franz Josef I. in Martha Washington.
Na ladijah se govore vsi avstrijski jeziki.
Družbni parobrodi na dva vijaka: Kaiser Franz Josef I., Martha Washington, Laura, Alice, Argentina, Oceania, Polonia, Canada.
Novi parobrodi se grade.
Za vsa nadaljna pojasnila se obrni na glavne zastopnike:
Phelps Bros. & Co.
2 Washington St, New York, N. Y.
ali na njih pooblaščene zastopnike v Zjed državah in Kanadi.

VSAKATERI SE BOJUJE ZA
NEBO
Kork tip
CIGARETE

Vsaki prodajalec produ več
NEBO CIGARET
vsaki dan.
P. LORILLARD CO. 1760 ESTABLISHED

Farme Farme Farme
Krasne ceste, šola in cerkev blizo. Najboljša zemlja za poljedelstvo, zdrava pitna voda kot na gorenjskem! V bližini tovarne, kjer se lahko dobi delo. Zelo ugoden trg za farmarske pridelke. Blizo u Chicaga in Milwaukee.
Izrabite ugodno priliko in kupite zemljišče od nas!
Cena akru je od 14 dolarjev naprej. Eno tretjino je treba plačati takoj, za ostalo vas počakamo po pogodbi.
Vprašajte za ceno zemljišč pri nas, predno se obrnete drugam.
Pišite za podrobnosti takoj. Ne odlašajte, ker cena zemljiščem gre vedno kviško.
Česko-slovanska zemljiščna družba
3815 West 26th Street, Chicago, Ill.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE
Narodna Tiskarna
2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

FRANK J. PETRU
JAVNI NOTAR
Posojila na zemljišča in zavarovalnica
Varnostne shrambe za denar in dragulje.
Najemnina $2.50 na leto ali 5c na teden.
443 West 18th St. blizo Laflin ulice.

Zastopnik sledečih stavbinskih in posojilnih društev.
Krajnsko, Češko Hrvatsko stavbinsko in posojilno društvo.
Prvo Hrvatsko stavbinsko in posojilno društvo.
Benatky-evo stavbinsko in posojilno druš.
Hrad Rabi stavbinsko " " "
Unijsko stavbinsko " " "
Zemljišča in hiše na prodaj v vseh krajih mesta.
Denarna posojila proti nizkim obrestim.
Zavarovanje proti ognju pri najboljših družbah.
Ustanovljeno leta 1900

Ameriška Državna Banka
1825-1827 Blue Island Avenue
vogal Loomis ulice
Chicago.
VLOŽENA GLAVNICA $1,500,000.00
JAN KAREL, PREDSEDNIK.
AMERICAN STATE BANK
J. F. ŠTEPINA, BLAGAJNIK.
Naše podjetje je pod nazorstvom "Clearing Housa" čikaškhi bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi uloge poštne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J.
Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure dopoldne do 12 ure odpoldne.
Denar vložen v našo banko nosi tri procente. Bodite uvjereni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

Potovanje v staro domovino potom Kašparjeve Državne Banke je najceneje in najbolj varno.
Naša parobrodna poslovnica je največja na Zapadu in ima **vse najboljše** oceanske črte (linije). Vozni listki, (šifkarte) **po kompanijskih cenah. Menjalnica starokrajskega denarja.** Kupujemo denar vseh držav sveta pozmernih cenah Kašpar Državna Banka izplača za 5K - $1 bres odbitka. **Pošiljamo denar v vse dele sveta po jako nizkih cenah; ravnotako izdajamo dražte.** Stojimo v zvezi z najbogatejšimi slovanskimi bankami v stari domovini, **in pri nas ni še nobeden,** kar ta banka obstoji, **(23 let),** zgubil še centa. **Pišite po cene v slovenskem jeziku.** Kašpar Državna Banka sprejema denar **na hranilne vloge in plačuje 3%** od vsega vloženega denarja. Banka ima $5,318,821 premoženja. Slov. Narod. Podp. Jednota vrši svoj denarni promet s Kašpar Državno Banko. -:- -:-
Kaspar State Bank
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.
Zastave, regalije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društva in jednote.
DELO PRVE VRSTE. CENE NIZKE.
Slovenske cenike pošiljamo zastonj.
F. Kerže Co. 2616 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois